Published and distributed under permit (No. 556) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of New York, N. Y. — By order of the President, A. S. Bu rleson, Postmaster General.

Največji slovenski dnevnik v Zedinjenih državah

Velja za vse leto . . . $3.50
Za pol leta $2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily in the United States:

Issued every day except Sundays and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. Telephone: 2876 CORTLANDT.

NO. 264. — ŠTEV. 264. NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 9, 1918. — SOBOTA, 9. NOVEMBRA, 1918. VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

72 ur premisleka za Nemce

MARŠAL FOCH JE DOLOČIL DOBO 72 UR, DA SE NEMCI PREMISLIJO, ČE HOČEJO SPREJETI POGOJE ZA PREMIRJE ALI NE. — NI PA HOTEL USTAVITI SOVRAŽNOSTI DO ODLOČITVE. — ODLOG POTEČE OB ŠESTI URI V PONEDELJEK ZJUTRAJ.

Pariz, Francija, 8. novembra. — Voditelji različnih strank v nemškem državnem zboru se bodo sestali danes zvečer, da določijo smer, katero je treba ubrati glede pogojev premirja.

Tako se glasi v neki brzojavk iiz Berlina v Bern, katero se je natisnilo v pariškem "Temps".

London, Anglija, 8. novembra. — Soglasno s francosko brezžično brzojavko, katero se je sprejelo tukaj, so dobili v zavezniškem glavnem stanu v petek zjutraj nemški odposlanci pogoje za premirje ter tudi formalno zahtevo, da se jih sprejme ali odkloni v teku 72 ur, kateri rok poteče v ponedeljek zjutraj ob 11. uri po pariškem času ali ob 6. uri zjutraj po newyorškem času.

Maršal Foch je odklonil nemško prošnjo, naj se takoj uveljavi provizorično prenehanje sovražnosti.

Po sprejemu zavezniških pogojev so nemški odposlanci poslali naslednjo brezžično brzojavko:

— Od nemških odposlancev za premirje na cesarskega kancelarja in nemško vrhovno poveljništvo: — V petek zjutraj so odposlanci v zavezniškem glavnem stanu sprejeli pogoje za premirje ter formalno zahtevo, da se jih sprejme ali odkloni v teku 72 ur, kateri rok poteče v ponedeljek ob 11. uri zjutraj po francoskem času.

Maršal Foch je odklonil nemški predlog za takojšnjo prenehanje sovražnost. Nemškega kurirja, ki nosi besedilo pogojev za premirje, se je odposlalo v Spa, ker ni na razpolago nikakih drugih komunikacijskih sredstev.

Potrdite prosim sprejem ter pošljite nazaj kurirja kakorhitro mogoče z najnovejšimi navodili. Za trenutek ni treba odposlati nove delegate.

Spa je očividno nemški glavni stan. To mesto leži v Belgiji, 17 milj južno-iztočno od Liege ter v bljžini pruske meje. Spa leži nekako sto milj severoiztočno od La Chapelle, kjer so nemški odposlanci stopili v zavezniške črte.

Pariz, Francija, 8. novembra. — Potovanje nemškega kurirja v Spa in nazaj bo vzelo več časa kot kaže to razdalja in to radi prometnih ovir. Vsled tega se bo nemški odgovor zavlekel za več ur preko časa, ki bi bil mogoč v normalnih razmerah.

Washington, D. C., 8. novembra. — Državni tajnik Lansing je danes objavil naslednje:

— Naprosilo se me je in avtoriziralo od strani predsednika za ugotovitev, da se ni zadržalo nobene informacije, ki je dospela v roek te vlade, tikajoča se premirja v Franciji. Vsako ugotovilo v nasprotnem smislu je popolnoma napačno. Kakorhitro bo prišlo do definitivnega sklepa z ozirom na premirje, bo vlada to takoj hitro objavila.

V oficijelni diplomatični brzojavki iz Pariza se je danes objavilo, da ima maršal Foch le polnomoč izročiti Nemcem pogoje az premirje ter sprejeti njih sprejem, da pa niso mirovna pogajanja stvar vojaškega poveljnika.

Izven vprašanja je vsako prenehanje sovražnosti pred sprejemom premirja, tudi če bi se naprosilo zanj iz človekoljubnih motivov.

Ugotovilo se je, da imajo nemški odposlanci polnomoč skleniti premirje v tej ali oni obliki.

Hamburg v rokah delavstva

NEMIRI SO IZBRUHNILI V BREMENU IN DVEH DRUGIH NEMŠKIH MESTIH. — RAZ KAJZERJEVIH LADIJ VIHRAJO RDEČE ZASTAVE. — UPORNI MORNARJI SO ZAPUSTILI KIEL. — KAJZERJEV BRAT JE POBEGNIL IZ KIELA. — PROKLAMACIJA SOCIJALISTOV.

Amsterdam, Nizozemsko, 7. novembra. — (Ob enajstih zvečer). Veliko nemško pristanišče Hamburg je popolnoma v rokah revolucijonarjev. Tozadevno poročilo je priobčila Koelnische Volkszeitung. Raz vse ladje v pristanišču vihra rdeča zastava.

Po dolgotrajnih in vročih bojih, v katerih sta se obe strani posluževali strojnih pušk, je odbor vojakov zasedel poveljniški glavni stan. —

V bližinjem mestu Altoni so se vršili vsakovrstni nemiri. Tamošnji pristaniški poveljnik se je vklonil vsem zahtevam vojaškega odbora.

Kodanj, Dansko, 8. novembra. — Pruski princ Henrik, brat kajzerja Viljema, se je v sredo odpeljal iz Kiela. Na njegovem avtomobilu je vihrala rdeča zastava.

Tozadevno poročilo je priobčila Schleswig Volkszeitung. Zasledovali so ga mornarji in oddali nanj par strelov.

London, Anglija, 7. novesmbra. — Velik del nemške mornarice z rdečimi zastavami na jarbolih, je zapustil Kielsko pristanišče. Iz Kodanja poročajo, da vihra rdeča zastava v Wardemunde. Z zavzetjem tega mesta je prekinjena važna železniška zveza.

Ker ni na nemško-danski meji nobene straže, je veliko jetnikov pobegnilo na Dansko.

Poročila tudi pravijo, da ni dospel danes iz Hamburga v Kodanj noben vlak.

London, Anglija, 8. novembra. — Nemški revoluciji so se pridružila še sledeča mesta: Bremen, Schwerin in Tilsit. Tozadevno poročilo je dobila neka tukajšnja časnikarska agentura iz Kodanja.

Poroča se, da hoče vstanoviti dr. Liebknecht vojaški odbor v Bremenu.

(Bremen je poleg Hamburga najvažnejše nemško pristanišče. Leži ob reki Weser ter je oddaljen 95 milj od Hamburga. Pred vojno je imelo mesto 170,000 prebivalcev.)

Bavarska republika

Bavarski deželni zbor je odstavil kralja Leopolda. — Zahteva republiko. — Veliko zborovanje. — Vojaštvo se je pridružilo upornikom.

Bazel, Švica, 8. nov. — Neko poročilo iz Monakovega pravi, da je bila tekom seje deželnega zbora sprejeta predloga, s katero se odstavlja dinastija Wittelsbachov.

Neko drugo poročilo pravi, da je bila včeraj na Bavarskem razglašena republika koncem velikega zborovanja.

Neko drugo poročilo iz Monakovega, ki pa ne omenja republike, pravi, da je bila na včerajšnjem zborovanju navzočih več tisoč ljudij, ki so prišli na povabilo socjalistične stranke.

Po ognjevitih govorih nekaterih govornikov je množica sprejela resolucijo, ki zahteva odpoved cesarja, odreka pravico prestolonasledniku do nasledstva, zahteva, da se sprejmejo pogoji za premirje, da ne sme biti bodočih vojn razun za narodno obrambo, zahteva socjalne reforme in osemurni delavnik za delavce.

Govorniki so bili z velikim navdušenjem sprejeti. Vsi so povdarjali, da socjalistična stranka ne zahteva ne stavke, ne revolucije, temveč da želi samo popolne reforme.

V sprevodu, ki je bil dolg eno miljo, je bilo mnogo vojakov z godbo na čelu. Sprevod je korakal pred kraljevo palačo in ministrstva, kjer je vlada dala naglo nabiti pozive na narod, da ostane miren.

Witellsbaška rodovina je prišla na bavarski prestol leta 1080, ko je cesar Friderik Barbarossa vzel deželo Henriku Levu in jo izročil grofu Otonu Wittelsbaškemu. Od tega časa so Bavarski neprestano vladali Wittelsbachi.

Napolen je povzdignil 1805 Bavarsko v kraljevino in od tedaj je Monakovo bilo vedno bolj pod uplivom Pariza kot Berlina.

Bavarska pa nikdar ni bila posebno naklonjena Prusiji, temveč je bolj simpatizirala z Avstrijo. Leta 1850 je prišla Bavarska prvič na plano proti narodnemu gibanju v Nemčiji pod vodstvom Prusije in 16 let pozneje se je pridružila Avstriji v brezuspešnem poskusu odvzeti Prusiji to vodstvo.

Potem pa je bila Bavarska proti svoji volji prisiljena stopiti v defezivno in ofenzivno zvezo s Prusijo. Po francosko-nemški vojni pa je bila primorana stopiti v sedanjo nemško konfederacijo.

Stoletja prej, predno je bilo znano ime Hohenzollerncev v Evropi, so bili Wittelsbachi v zgodovini že imenovani. Monakovo je moderno mesto, toda Ratisbon, ki je eno najstarejših bavarskih mest, je učil umetnosti srednje Evrope, ko so barbari v mali vasi ob Spree, kjer stoji zdaj Berlin, še lovili krščanske misjonarje in jih jedli. Berlin se prvič omenja še-le v prvi polovici 14. stoletja.

Sedanji bavarski kralj je Ludvik III. Rojen je bl 27. januarja 1845 in je postal regent po svojem očetju princu Luitpoldu, ki je umrl 12 decembra 1912. Za kralja je bil razglašen 12. nov. 1913 kot naslednik svojega bratranca kralja Otona, ki je bil tedaj vsled slaboumnosti razglašen nesposobnim za kralja.

Prestolonaslednik je Ludvikov sin princ Rupert, ki je bil od decembra 1914 poveljnik nemškega desnega krila na zapadni fronti. V tej lastnosti je ostal do 10. avgusta t. l., ko se je sprl v glavnem vojnem stanu in zapustil armado in šel, kakor se je oficijelno poročalo na "dopust". Kmalu potem se je poročalo, da se je zaročil s sestro vladajoče vojvodinje Luksenburške.

"Zgodovina angleških ujetnikov", katero je objavila družba angl. narodnih rodoljubov, dolži princa Ruperta, da je on odgovoren za povelja, ki so bila dana nemškim vojakom, da naj ne lovijo angleških vojakov, temveč da jih naj usmrte kolikor morejo. Navedenih je več slučajev, da so bili angleški vojni ujetniki pomorjeni, včasih z največjo krutostjo, in trdi se, da je te odredbe izdal Rupert.

Na Bavarskem je vladala vedno velika nezadovoljnost zaradi vojne. In vedno se je kazalo sovraštvo do Prusov.

Bavarske čete tvorijo poseben del nemške armade; vodi jih vedno bavarski poveljnik. Pred tremi dnevi se je poročalo iz Monakovega, da je bavarska vlada zagrozila, da bo odpoklicala vse svoje čete s fronte, ako se takoj ne sklene premirje. Poročalo se je tudi, da se je bavarski kralj ponudil za nemškega cesarja v slučaju, da bo Viljem odstavljen ali pa se bo sam odpovedal prestolu.

Afera Paderewski-ja

Ignac Jan Paderewski, slavni pianist, je stopil včeraj iz Demokratične Zveze srednje-evropskih narodov. Paderewski je bil odposlanec Poljskega Narodnega Sveta v tej organizaciji od nje ustanovitve naprej.

V svoji resignaciji, katero je poslal direktno profesorju Tomažu Masaryku, predsedniku te Zveze, je Paderewski izjavil, da je njegov odstop posledica invazije Poljske od strani ukrajinskih čet, katerim poveljujejo nemški častniki ter pomagajo avstrijski vojaki.

Nadaljna navzočnost Ukrajincev v tej zvezi mu onemogoča biti še nadalje član te organizacije.

— Mrtva avstrijska in umirajoča nemška avtokracija, — pravi Paderewski, — zahteva vojno proti Poljski, ki se ne more braniti.

KAJZER NOČE ITI

Nemčija se ruši. — Cesar se noče vkloniti socijalistom. — Socijalisti so izročili kancelarju ultimatum za cesarjevo odpoved. — Prestolonaslednik naj se odpove nasledstvu.

Amsterdam, Nizozemsko, 8. nov. Neko nemško brezžično poročilo, ki je bilo vjeto v Amsterdamu, pravi, da se nemški cesar Viljem ni hotel vkloniti zahtevi, da se odpove prestolu.

Na ultimatum socijalistične stranke je cesar odgovoril po notranjem ministru Drews, da noče prostovoljno odstopiti, češ, da v trenutku miru ne more prevzeti strašne odgovornosti, da bi izročil Nemčijo ententi in prepustil deželo anarhiji.

London, Anglija, 8. novembra Kakor pravi neka brezžična brzojavka, je nemški državni kancelar princ Maksimilijan odstopil.

Poročilo pravi, da je Maksimilijan podal svojo ostavko vsled izpremenjene parlamentarne situacije, ne ve se pa še, ako bo ostavka sprejeta.

Berlinsko poročilo na Copenhagen Telegraph pravi, da so nemške stranke večine imele konečno posvetovanje glede cesarjeve odpovedi in da so soglasno zahtevale njegov odstop.

Bazel, Švica, 8. novembra. — Včeraj ob petih popoldne je izvrševalni odbor socijalistične stranke poslal kancelarju princu Maksimilpjanu ultimatum, v katerem je zahteval odstop cesarja Viljema in odpoved nasledstva princa Friderika Viljema.

Izvrševalni odbor je razpravljal o celem političnem položaju in je svoje tozadevne sklepe združil v ultimatum, katerega je minister Filip Scheidemann poslal kancelarju Maksimiljanu. — Ti sklepi glase:

1. Pravica javnega zborovanja.
2. Vojaštvo in policija mora postopati zelo popustljivo.
3. Takojšnja preobrazba pruske vlade v soglasju z nazori večine državnega zbora.
4. Večji socijalistični vpliv v državnem zboru.
5. Odstop cesarja Viljema in odpoved prestola prestolonaslednika.

Kancelar je bil naprošen, da odgovori do danes opoldne in da sprejme pogoje. Drugače se bodo socijalisti odstranili od vlade.

Nemčija bo plačala

Nemčija bo morala plačati velikansko svoto za škodo. — Samo Belgiji bo morala plačati več sto miljonov. — Tudi Francija in Italija bodeta zahtevali velikanske svote.

London, Anglija, 8. novembra Različni vladni oddelki posameznih dežel določujejo svote, katere bo morala Nemčija plačati po mirovnih pogojih "za vso škodo, povzročeno civilnemu zaveznškemu prebivalstvu in njihovemu premoženju vsled nemške agresivnosti na suhem, na morju in iz zraka."

Brez dvoma bo ta svota velikanska. Različne osebe v Londonu, ki imajo to zadevo v rokah so pogosto rabili besede "vso škodo". Kakor nekateri pravijo, je v tem vsebovana "običajna cena vojne".

V Belgiji, Franciji in Italiji so na delu posebne komisije, katerih naloga je dognati velikansko škodo, katero je napravil sovražnik. Površna cenitev škode v Belgiji znaša več sto miljonov dolarjev.

Anglija bo zahtevala povračilo in plačilo za 9 miljonov izgubljenih ton. Veliko škodo so napravili nemški letalci na južnem in južno-vzhodnem angleškem obrežju; številni zračni napadi so povzročili tudi velikansko škodo v Londonu.

Angleži so natančno zaznamovali vse krutosti, katere so delali Nemci in ko pride čas, bo angleška vlada objavila vse tozadevne podatke.

* * *

Washington, D. C., 8. nov. — Državni tajnik Lansing je danes objavil poslanico, katero je poslal skozi švicarsko poslaništvo nemški vladi. V njej protestira ameriška vlada proti nemškemu nameravanju uničiti belgijske rudnike.

Poslanica ima naslednje besedilo:

"Imam čast prositi vas, da prinesete naslednje do znanja nemške vlade:

"V svoji noti z dne 20. oktobra je nemška vlada naznanila, da imajo nemške čete natančna navodila, da naj varujejo privatno lastnino in da naj po svoji možnosti skrbe za prebivalstvo.

Zdaj pa je vlada Združenih držav prejela informacije, da so nemške oblasti v Belgiji naznanile rudniškim družbam, da se morajo spraviti iz rovov vsi delavci in živina; da se mora vsa lastnina v posesti teh družb izročiti Nemcem in da bodo rudniki takoj uničeni.

Tako nizkotni in zločinski čini ki uničijo življensko potrebo civilnega prebivalstva in katerim sledijo trpljenja in izgube človeških življenj, napravljajo na vlado Združenih držav utis, da so kruti in nečloveški. Ako se ti čini s premišljenim kršenjem izjave z dne 20. oktobra izvrše, tedaj bodo potrdili vero, da nemška vlada ni v dobrem namenu dala teh zagotovil. V tej okolščini vlada Združenih držav, kateri je bilo dano to zagotovilo z dne 20. oktobra, vlada odločen protest proti odredbam, katere nameravajo nemške oblasti, in za katere izvršitev bo nemška vlada popolnoma odgovorna."

Belgija je morala plačati Nemčiji 500 miljonov dolarjev v obliki mesečne vojne kontribucije od pričetka vojne.

Macedonija potrebuje pomoč

POLKOVNIK BICKNELL, RAVNATELJ RDEČEGA KRIŽA, OPISUJE RAZMERE NA BALKANU. — KAKO JE NA BABUNA PRELAZU?

Rim, Italija, 8. novembra. — Colonel Ernest P. Bicknell, generalni ravnatelj Civilian Relief departmenta ameriškega Rdečega križa, se je ravnokar vrnil s svojega potovanja po Grški, Macedoniji in Srbiji kjer je natančno opazoval vse razmere in skušal dognati kje je bila takojšnja pomoč najbolj potrebna.

Glede zadnjega položaja v teh zemljah je izjavil:

— Najbolj izmed vseh balkanskih dežela je trpela Macedonija in vsled tega je treba Macedoniji najprej pomagati. Odkar so prišli Bolgari v to deželo, so se razmere silno poslabšale.

Srbsko napredovanje po tej deželi se je izvanredno hitro vršilo. Italjani in Francozi niso mogli svojih srbskih tovarišev niti dohajati. Po gorskih vrhunih so šli kakor koze.

Srbske čete so bile kakih osem dni popolnoma odrezane od svojih potrebščin. Naravnost čudno je bilo, kako so se zamogli vojaki prehranjevati v teh krajih, kjer ni bilo niti hrane niti drugih stvari, ki so za življenje absolutno potrebne. Pozneje sem izvedel, da so ves ta čas jedli korenine in korenje. Videl sem častnike, ki so se odpravljali na dolgi pohod. Razen kruha niso imeli seboj nobene hrane. Pa tudi kruha ni bilo veliko. Vsak dan komaj za par grižljajev.

Na Babuna prelazu, edini poti, vodeči severno od Bitolja, se je razvila zelo zanimiva situacija. Tam so se zbrali Srbi, Francozi, Italijanni in Grki s svojimi bolgarskimi jetniki, pa nikdo ni občutil napram svojemu bližnjemu sovraštva.

Nikdo se ni pulil za jetnike. Odvzeli so jim orožje, potem so jih pa izpustili, da so se zamogli prosto gibati za zavezniško črto. Odpravili so se proti jugu, ne dabi se kdo zmenil zanje.

ZMAGOVITI CEHO-SLOVAKI

ČEHO-SLOVAKI SO PREMAGALI VELIKE TEŽKOČE V RUSIJI. PRIBORILI SO SI POT 2600 MILJ SKOZI SOVRAŽNO OZEMLJE.

Vladivostok, Sibirija, 7. novembra. — Ko je prišlo dovoljenje iz Petrograda, da se smejo Čeho-Slovaki prosto pomikati proti Vladivostoku tedaj so bili v ozki črti raztreseni med Volgo in Vladivostokom. 12-dnevno premirje, ki je sledilo prvemu spopadu pri Irkutsku, ko so boljševiki poskušali razorožiti en vlak češko-slovaških vojakov, je veljalo samo za Vzhodno Sibirijo in češko-slovaški poveljnik general Gaida ga je porabil v to, da je pripravil svoje vojake na najhujše boje. Pozneje je vpeljal politiko, da je na kak način presenetil sovražnika in vsakikrat, kadar so boljševiki slišali, da se bližajo Čeho-Slovaki, ne glede na njihovo število, je nastala med njimi vedno velika zmeda.

Polkovnik Kadlec, ki je poveljeval češkim četam zapadno od Omska, si je s pomočjo kozakov in Čehov iz Čeljabinska, priboril pot proti Omsku in je na potu zavzel več mest. Tekom premirja je očistil črto zapadno od Urala.

Medtem pa so se sovražnosti razširile tudi proti vzhodu in Čeho-Slovaki med Krasniarskom in Irkutskom so bili v veliki stiski in skoro na koncu svojih zalog. Kadlec se je naglo obrnil proti vzhodu in napadel ponoči boljševike in jih razganjal. Tako je prodiral naprej in hitel na pomoč svojim tovarišem v Krasnojarsku in Irkutsku.

Od Irkutska proti jugu do Bajkalskega jezera je 40 predorov. Čehi so očistili bližnjo okolico boljševikov, ne da bi jim bili dali časa, da bi porušili predore. Po najbližnji poti je bil poslan češko-slovaški oddelek, da preseneti boljševike. Vojaki so hodili štiri dni pod najtežjimi okolščinami. Hrane jim je zmanjkalo in jesti so morali svoje konje. Toda dokončali so svoje delo. Sredi noči so naskočili boljševike in so jih v neredu pognali proti severu. Boljševikom se je posrečilo razstreilti samo en predor.

Čehi in njihovi ruski zavezniki imajo prosto pot na južnem delu jezera do vasi Slujanka, kjer nudi porušeni predor veliko oviro nadaljnjemu prodiranju. Čez hrib okoli predora so spravili nekaj lažjih topov in so zadeli na močan oddelek boljševikov. V boju so imeli Čehi in Rusi velike izgube in so bili potisnjeni nazaj, da so imeli le še nekaj milj do predora.

Medtem pa so Čehi očistili predor in spravili skozi svojo armado. General Gaida, ki je sledil v poveljstvu polkovnika Kadleca, je izdal napačno poročilo in ga pustil, da je prišlo sovražniku v roke. V njem je prosil za pomoč ter izjavil, da je predor zasut in da se nahaja v nevarnem položaju, obkoljen in na koncu svojih zalog. Boljševiki so se takoj z velikim navdušenjem obrnili proti jugu in so opustili vsako opreznost. Vojaške godbe so igrale in njihov pohod je bil podoben zmagoslavju.

Nekaj milj pred predorom so zašli v gozd; strojne puške so pričele ropotati, od spredaj in zadej pa so bobneli topovi. Boljševiki so bili presenečeni, naglo so se obrnili, zasedli so vlake in se odpeljali proti severu.

Na ta način so si Čeho-Slovaki priborili pot 2600 milj skozi sovražno ozemlje.

Italjanski plen.

Italjanski glavni stan v vzhodni Italiji, 7. novembra. — Italjanska armada zbira plen svoje vebiaga se ceni do 5 miljard dolarjev.

Med plenom se nahaja 200 tisoč like zmage. Vrednost vlenjenega konj in 6000 topov. Najmanj en miljon ujetih Avstrijcev se nahaja v italjanskih rokah.

Srbi so vdrli na Ogrsko.

London, Anglija, 8. novembra Srbski vojni urad poroča, da so srbske čete prekoračile Donavo na Ogrsko, kjer so bile z velikim navdušenjem sprejete.

Prekoračili so tudi Savo, ki se združuje z Donavo.

Jugovzhodno od Belgrada so Srbi vkorakali v Višegrad ter so se na povabilo provizorične vlade napotili proti Sarajevu. Poročilo pravi, da so Srbi dobili v Zemunu na Donavi pet parnikov in en monitor. Nekaj nemških oddelkov se še vedno nahaja v Banatu, južnem delu Ogrske.

Pariz, Francija, 8. novembra. — Vojni urad naznanja, da se nemški oddelki, katerih odpor so zlomili Srbi, umikajo, potem ko so porušili mostove v Novem Sadu. Srbi nadaljujejo svoje zasledovanje proti severu. Prebivalstvo jih sprejema kot osvoboditelje. Pridružuje se jim mnogo osvobojenih ujetnikov.

Rojaki, naročajte se na "GLAS NARODA", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

"GLAS NARODA"
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(Slovenian Daily.)
Issued and published by the
(a corporation.)
FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko in Canado $3.50
Za pol leta 2.00
Za četrt leta 1.00
Za celo leto za mesto New York $5.50
Za pol leta za mesto New York... 3.00
Za četrt leta za mesto New York 1.50
Za inozemstvo za celo leto..... 3.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvzemši nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly $3.50.

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagovoli pošiljati po — Money Order,
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnji kraj naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St. New York City

Telefon: 2876 Cortlandt.

Past zmage

Če bi imeli jutri mir in če bi plačala Nemčija Franciji in Belgiji v denarju vrednost lastnine, katero se je uničilo v dolgem teku let, bi to še ne ustavilo belgijskih in francoskih tvornic tako, da bi mogle tekmovati. Nemčija bi namreč mela svoje tvornice nepoškodovane, vse stroje ter tudi številne izurjene delavce, katere je vzela iz Belgije in Francije in ki bi se ne mogli vrniti.

Belgija je bila veliko industrijsko središče. Severna Francija je bila veliko industrijsko središče Francije. Nemčija ga sedaj sistematično uničuje. Če uničite tvornice in mesta ter odstranite ali razpršite delavce, morajo poteči leta, predno je mogoče iznova pričeti s tekmovanjem.

Ker ni Nemčija nič bolj trpela vsled izgube mož, materijala in denarja kot pa Francija, Belgija ali Anglija in ker ima vse svoje tvornice nedotaknjene ter na razpolago izurjene delavce, ojačene z deportiranimi, bo na veliko boljšem stališču za 'vojno po vojni'.

Mi bi nezavestno pripomogli k uresničenju konečnega cilja Nemčije, če bi osredotočili vso svojo opozicijo proti Nemčiji na osebo kajzerja. Mi bi dejanski pomagali Nemčiji, če bi napravili mir na podlagi izpremembe nemške vlade ter ustanovljenja bolj liberalne oblike.

Brez svojega kajzerja, a s svojo industrijalno armado bi bila Nemija zmagoslavna. Kajzer je bil za nas dragocen znak, katerega smo uporabili, da kristaliziramo svoje razpoloženje proti avtokraciji. — Ne smemo pa dovoliti da bi se zadovoljili z navadno frazo.

Liga Narodov, ki bi vključevala Nemčijo, bi bila vsled tega upravičena do svojega deleža surovin obenem s prosto trgovino, bi napravila Nemčijo — zmagoslavno.

Zanimivo zgodovinsko paralelo, čeravno ni bil vzrok razpršenja delavcev isti kot v sedanjem slučaju, je najti v izgonu Hugenotov iz Francije. Posledica tega izgona je bila, da so pričele sosedne dežele, Belgija, Nemčija in Anglija, uspevati, dočim se lahko reče, da se je potisnilo francosko industrijo za celo stoletje nazaj.

Takozvani "bojkot" nemškega blaga, katerega se zagovarja, je le naroden način izražanja takih misli. Dejanski je to poskus preprečiti nemško ekonomsko vojno po končani vojni.

Vsled tega je treba dobro razmišljati o vprašanju, če se bo Nemčijo pripustilo v Ligo Narodov ali ne, če se bo to Ligo dejanski ustanovilo. Bolj varno bi bilo izključiti jo, ker bi v drugačnem slučaju zopet skušala požreti celi svet.

V tem slučaju ne pride vpoštev nikaka osveta in nikako sovraštvo in nikaka represalija. Vprašanje je, če se hoče Nemčiji dovoliti, da zmaga na trgovski način v tej trgovski vojni.

Uspešni konec vojaške vojne je tukaj. Vsled tega pa prihaja sedaj na površje vprašanje, kako nastopiti proti nemški — "trgovski vojni". Nevarnost se seveda poraja iz tega, kar se ponavadi označuje kot "vojne sit, svet".

Nemčija ve, da ne bo mogoče držati zaveznikov skupaj, ko se enkrat končajo vojaške operacije, v namenu, da vstrajajo pri trgovskem zavarovanju proti njej, **razen če se o tem že vnaprej dogovorijo.**

Nemčija se boji takega dogovora med zavezniki ter hiti vsled tega z mirovnimi predlogi. Nemčija bi mogla celo plačati velikansko vojno odškodnino, če bi se jo raztegnilo preko dobe stotih let v slučaju, da bi se ji pustilo trgovinsko supremacijo, katero je uveljavila z ropom. Ona računa tudi na "vojne siti svet", ki bo koncem konca dekel, da so vsi ti pomisleki majhni v primeri z obsegom vojaške zmage.

Zahtevati moramo zopetno popravo Francije, Belgije in drugih dežel s pomočjo nemških delavcev in Nemčiji se mora vzeti stroje, da se nadomesti uničene.

Če bi Nemčija izpremenila obliko svoje vlade in ustanovila demokracijo, — resnično demokracijo in ne le pretvezno. — če bi odpravila cesarstvo in privilegije cesarstva ter s tem razpadla v svoje prvotne države in če bi sprejela za svojo vodnico principije predsednika Wilsona, bi ne imelo to nikakega stika s pogoji, na katerih je treba končati to vojno.

Tri stvari so, katere mora Nemčija storiti:

Prvič: — Plačati škodo, katero je povzročila svetu z zlobnim namenom, da pospeši svoje trgovske interese.

Drugič: — Podvreči se mora takim omejitvam, da ne bo prišla iz te vojne kot zmagovalka. Ti dve zahtevi naj predstavljata "mirovne pogoje".

Poleg tega pa se mora tretjič podvreči vsem pogojem, ki bodo v kolikor je to pač mogoče, zagotovili bodoči mir. Ta zadnja točka je edina, katero se vpošteva v predsednikovih predlogih. Zavezniki skupaj pa morajo gledati na to, da pristane Nemčija tudi v prvi dve točki.

Združene države zavzemajo le 7 odstotkov ozemlja sveta ter imajo šest odstotkov prebivalstva sveta, vendar pa lastujejo 75 odstotkov koruze, 66 odstotkov bombaža, 66 odstotkov petroleja, 40 odstotkov železa, 40 odstotkov premoga, 40 odstotkov železnic, 35 odstotkov banene sile, 30 odstotkov bogastva sveta in 25 odstotkov pšenice.

Češke oblasti v nemških mestih

Bern, Švica, 7. novembra. — Vesti iz Češke pravijo, da je češko-slovaški narodni svet brez vsake težave postavil svoje oblasti celo v nemških mestih kot so Olomuc, Brno, Tropava, Iglava, Leitha, Litomeriee in Rumburg.

Češki vojaki so povsod presenetili nemške posadke in jih razorožili. —

Čeho-Slovaki z veliko nagliec zbirajo češko-slovaško narodno arbmado. Takoj so organizirali obstoječe polke ter kličejo nove vojake.

BELA ZASTAVA IN KAJZER S SVOJIMI SINOVI.

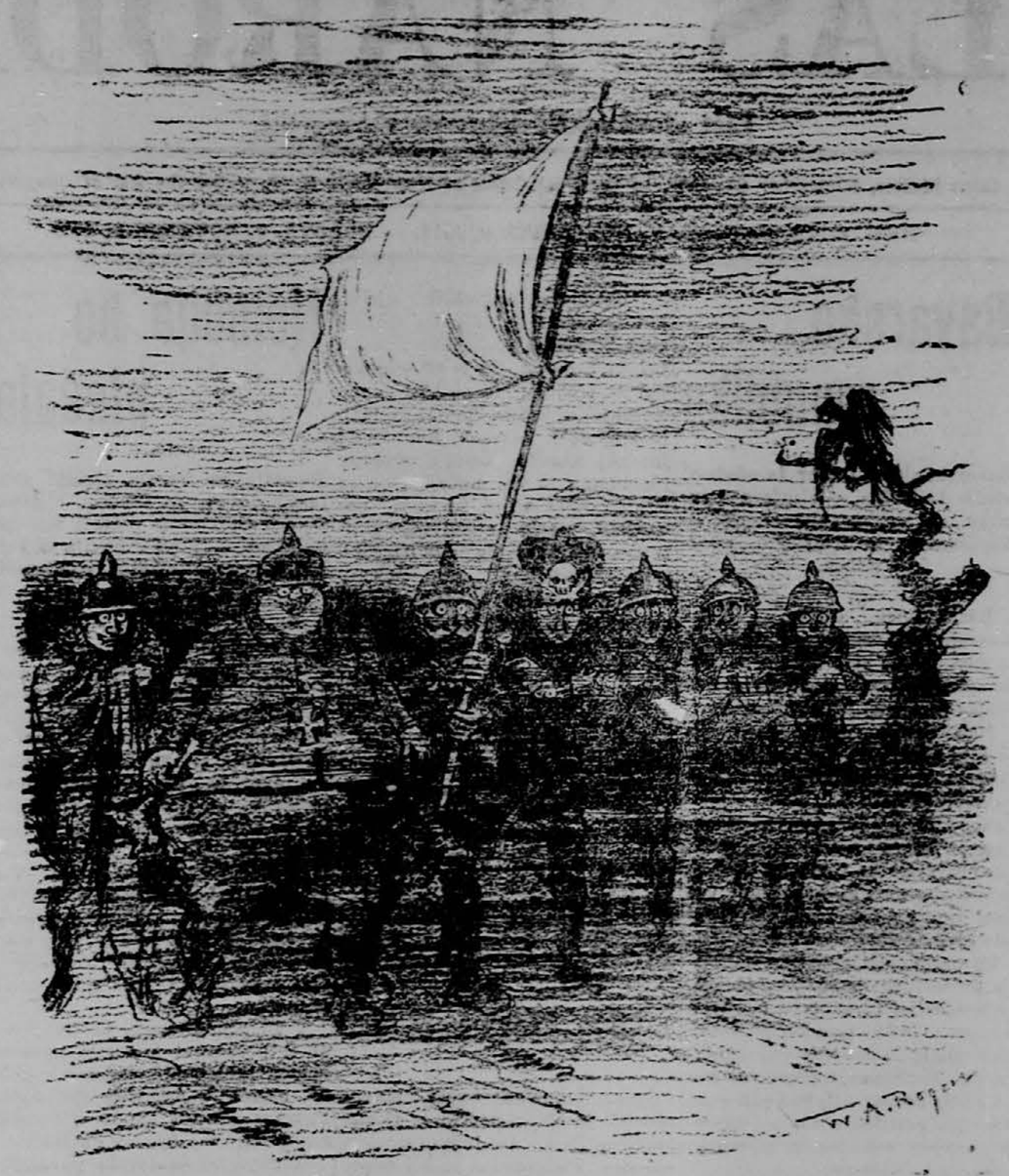

Pismo vojaka

Piše **Stanko Bor.**

NAPAD.

Prodrli smo do vznožja hriba, katerega smo morali osvojiti. Strašen pogled nam je nudila raztegla košenica: za grmičevji, na planem, po malih kotlinah, za kameni so ležali mrtvi po eden, po dva, po štirje, vse pobočje hriba jih je bilo polno. Od ranega jutra do sredi popoldneva so naskakovali hrib in krvaveli, vzeti ga niso mogli. Sedaj naj poskusi naš bataljon svojo srečo.

Ker nas niso začeli takoj obstreljevati in ker smo vse od ranega jutra neprestano hiteli sem, je zapovedal major odmor, da se navžijemo sape in načrpamo moči za smrtonosni napad.

Polegli smo med mrtve in molče čakali, da zapovedo vstati, se razviti v vojno vrsto in začeti napad.

"Kdor ima slabo tornistro, ali krušnik, ali slabo plahto za šotor, ali je sploh nima, ali slab plašč, ali lopatico, naj jo zameni!" je zaukazal stotnik.

Padli okoli nas so imeli popolno opremo na sebi, nekateri so še držali puške v rokah, nekaterim je bilo na obrazih in na legi videti, da jim ni bila smrt težka — zadet je obležal, kakor je ležal, ter izdihnil.

In dvignili so se, kateri so mislili, da imajo slabe tornistre, krušnike, plahte za šotore, plašče, ali niso imeli lopatic, vrgli opremo s sebe in se razkropili po košenici. Imel sem slabo tornistro, slab krušnik, preluknjano plahto za šotor, vse troje še iz mirne dobe, pa se nisem dvignil. Mrzlo me je streslo okoli srca pri misli, da bi vzel mrtvecu tornistro s hrbta, da bi mu snel krušnik z rame, da bi drugemu potegnil plahto za šotor s tornistre in si jo prisvojil; zdelo se mi je, da bi ne mogel niti enkrat pogledati na tornistro, ni enkrat poseči v krušnik — pozneje enkrat, ko bi bilo kaj v njem, tisti dan je bil prazen, prazen — ni enkrat razpeti šotora, da mi ne bi stopil dotični mrtvec pred oči, kateremu sem jo vzel. Rajši imam svojo staro, slabo opremo, kakor novo dobro od teh mrtvecev. In sem oblečal na hrbtu na svoji tornistri ter mislil in na današnji napad.

Ko se je večina ljudi razkropila po košenici in só se tudi tisti, ki jim je bila misel neprijetna kot meni, pripravljali, da se okoriste z lepo priložnostjo, so naenkrat zapokale na vrhu hriba puške, završalo in zažvižgalo je med nami, nad nami, debelo smo se spogledali ter skrili glave.

Preteklo je nekaj časa, predno je stotnik zbral stotnijo, odšel k majorju po navodila, se vrnil, nato sklical svoje častnike in podčastnike ter dal poveljja za napad.

Razvili smo rojno vrsto, se splazili kakih dvajset korakov naprej in otvorili ogenj na jarke na vrhu hriba. Živega krsta nismo videli gori, tudi ni nihče več streljal na nas, le jarke smo videli ter svežo zemljo pred njimi.

Med ljudmi mojega roja je vladal neobičajen nemir. Par strelov so oddali, nekateri nato položili puške predse ali poleg sebe, se začeli ozirati, kje je stotnik, poročnik in jaz, posegali v krušnik ter bili vedno nemirnejši.

Videl sem, kako je Ive na moji levi izvlekel iz krušnika mesno konservo, jo veselo ogledoval, pogledal, kje je stotnik, kje vodni poveljnik, mi hudomušno pomignil in pokazal nanjo.

"Le, da boš visel dve uri navezan na drevo in bom kaznovan, ker si mojega roja!" sem mu rekel nevoljno.

"Ničesar se ne bojte!" se je veselo nasmejal, izvlekel bajonet iz nožnice in ga nastavil na konservo.

"Ogenj ustaviti!" je poveljeval stotnik.

"Ogenj ustaviti!" smo ponovili rojni poveljniki.

"Deset korakov — naprej!"

"Do tistega grma — naprej!" sem zaklical.

"Ravno sedaj!" je zamrmral Ive, zgrabil puško, bajonet in mesno konservo, pritisnil vse skupaj z obema rokama k prsim in se pognal naprej.

Tega so čakali v jarkih na hribu. Ploho svinčenk so vsipali med nas. Ko smo polegli, so nehali streljati.

Ive je izpalil puško, jo položil poleg sebe, vzel v levo mesno konservo, v desno bajonet in ga vsadil v pokrov.

"Ive! Jaz sem e sit stotnikovih groženj, ker jeste mesne konserve! Ti glej!"

"Hočete, da vam odprem tornistro? Hočete me preiskati? Niti ene mi ne manjka."

"Kako potem..." sem hotel govoriti, pa se mi je naglo zjasnilo v glavi.

"E, pomagati si mora znati človek!"

"Kako neki moreš jesti mesne konserve mrtvih?"

"Pa menda v konservah ni smrti?"

Zadovoljno je zasadil žlico v konservo, oči so se svetile, kot da je zarezal z nožem v bedrice ravno na ražnju pečenega janjca.

"Deset korakov — naprej!"

"Da bi te! Ravno..."

Z desno je zgrabil puško, z levo mesno konservo, iz nje je molela žlica, ter šinil naprej.

Zopet ploha svinčenk z vrha hriba. Ko smo polegli, sem videl desno in levo po rojni vrsti, da jedo z veliko slastjo mesne konserve. Ni enemu nisem bral z obraza resnosti trenutka; ne enemu ni bilo videti, da bi mislil na to, da konča ta napad kakor vsak z naskokom; ranjenci so stokali za nami, jasno je bilo, da se jim pridružio novi, ko zopet potečemo svojih deset korakov — ti ljudje pa jedo s tako mirnostjo in ravnodušnostjo mesne konserve, kot da taborimo sto kilometrov za bojno črto.

"Ive, občudujem tvojo mirnost!"

"Kaj pa hočem! In če me zadene, me bo vsaj sitega! Lačen ne bi rad stopil pred svetega Petra. Že takoj pri vstopu naj mu dečam sitnosti? Kaj pa mislite!"

"Deset korakov — naprej!"

Mislim, da ni nikdar čudneje napredovala katera rojna vrsta, kot tedaj naša. Večina vojakov je tekla v najhujšmem sovražnem ognju: v desnici puško, v levici mesno konservo, v konservi žlico, na obrazih ne strah pred kroglami, nerazumevanje položaja, le misel, da čimprej pade na temljo in izprazni mesno-konservo.

"Rekli ste: mirnost! Vraga mirnost, če človeku niti toliko časa ne puste, da bi v miru pojedel vsaj eno mesno konservo!" je govoril, vrgel prazno pločevinasto škatljico in posegel v krušnik po drugo, polno.

"Koliko jih pa imaš?"

Pozorno me je pogledal, nezaupanje se mu je pojavilo na obrazu.

"Samo to še!"

Predno sem mu izjavil, naj se ne boji, da ga poprosim, smo morali zopet naprej.

Ogenj iz jarkov na hribu se je podvojil, potrojil, početvoril, čim bližje smo prihajali, strojnice so sipale na nas, topništvo je govorilo svojo smrtonosno besedo.

"Le kako morete, le kako moreš..." sem rekel Ivetu, ko je jedel tretjo mesno konservo. "Kaj ne vidiš, kaj nas čaka!"

"Le svetemu Petru na ljubo!"

"In še šališ se! Občudujem te!"

"Ni treba! Ta je res zadnja!"

In ko smo res v naskoku pridrveli v jarke, trčili z vojaki, ki so z desne strani naskočili, in s tistimi, ki so z leve naskočili, ter našli jarek — razen par mrtvih in ranjenih — prazen, je pridrvel Ive v desnici s puško, v levici z mesno konservo — peto mesno konservo.

"Da sem še živ — hvala Bogu!" sem vzkliknil polglasno, se ogledoval od vseh strani, ker nisem mogel sam sebi verjeti, da sem iz takega ognja odnesel zdravo kožo.

"Da morem vsaj zadnjo v miru pojesti — hvala Bogu!" je rekel poleg mene Ive in odpíral pokrov. "Nikar me tako ne glejte, res je zadnja! Na, pa poglejte v krušnik, če ne verjamete!"

"Mislim, da bi te poprosil, če ne bi bila zadnja?"

"Kaj vem! Lačni ste, da vam kruli želodec, na obrazu vam vidim..."

"Kaj te briga moj obraz!"

"Za vsak slučaj... da ne boste mislili — evo mojega krušnika! Prazen je! Nobene mesne konserve več! Samo za vsak slučaj vam pokažem!"

Nisem pogledal njegovega krušnika, kot da ga ne čujem, sem pogledal vstran.

Večerilo se je, dovolili so nam, da prenočimo v jarkih.

Čul sem, ko je Ive polglasno začel svojo večerno molitev:

"O, sveti Peter, danes se mi ni bilo treba naznaniti pri tebi! Hvala ti!"

Pol v spanju sem še razločil:

"Ne bo vsak dan kot danes! Bojim se, da bom le lačen stopil pred te..."

Iz Turčije

Zavezniki hočejo končati tiranstvo Turkov na bližnjem iztoku. — Sirija, Mezopotamija in druge dežele bodo dobile svojo lastno vlado.

Washington, D. C., 7. nov. — Popolno in končno oproščenje narodov iztočnih Sredozemskih dežel izpod tiranstva Turkov ter ustanovitev vlad, ki bodo dobivale svojo avtoriteto iz volje in odločitve narodov, je cilj Francije in Anglije.

To se je objavilo v formalnem ugotovilu, katero je izdalo danes angieško poslaništvo vsled navodila angleškega zunanjega urada in s sodelovanjem francoske vlade. —

— Cilj Francije in Anglije, — se glasi v obvestilu, — pri vojevanju na bližnjem iztoku je popolno in končno oproščenje narodov, ki so bili tako dolgo zatirani od Turkov ter ustanovljenje vlad in administracij, ki bodo dobivale svojo avtoriteto iz injicijative in proste izbire domačega prebivalstva.

— Sledeč temu namenu sta se dogovorili Francija in Anglija, da pospešita in pomagata pri ustanovljenju domačih vlad in administracij v Siriji in Mezopotamiji, katere so zavezniki dejanski oprostili ter v ozemljih katera skušcja sedaj oprostiti. Te vlade hočejo priznati, kakorhitro se jih bo dejanski ustanovilo.

— Ne da bi hotele vsiliti prebivalstvu teh dežel kake posebne naprave, nimata Francija in Anglija nobene druge brige kot zagotoviti mu svojo pomoč. Pospešiti hočeta ekonomski razvoj ter napraviti konec sporom, katerih se je na tako uspešen način poslu-ževala turška vlada.

— To je uloga, katero hočeta obe vladi igrati v oproščenih ozemljih.

Iz domovine

DOMAČE NOVICE.

Častno občanstvo

so podelile knezoškofu ljubljanskemu občine Bled, Radovljica, Predtrg, Lancovo, Ljubno in Šmlednik.

Iz Zadružne centrale

je izstopila hranilnica in posojilnica na Vrhniki ter prestopila v Zadružno zvezo.

Goriški strelski polk št. 2,

ki se je komaj radi pobun dobro nastanil v Šiški, kamor je prišel iz Admonta, je zopet premeščen v Enns ob Aniži in Zgornje Avstrijsko. Selitev kadra mora biti končana 2. julija. V Šiško pride tirolski polk cesarskih strelcev štv. 2.

Na državni obrtni šoli v Ljubljani se vrši vpisovanje izključno le v jeseni, in sicer v dneh 1.4 in 15. septembra. Otvorjeni bodo naslednji oddelki: 1. višja stavbna šola; 2. višja mehanično-tehnična šola; 3. strokovna šola za lesno in kameno-kiparstvo; 4. ženska obrtna šola; 5. javna risarska in modelirska šola. Za vstop v višjo obrtno šolo je trebá dovršiti spodnjo gimnazijo ali realko, izjemoma zadoša tudi mešanska ali pa osemrazredna ljudska šola. Vsa podrobna pojasnila se dobe pri ravnateljstvu.

Jugoslovanska Katol. Jednota
Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900
Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:
Dr. J. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., NS. Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:
JOHN GOUŽE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave 'M', So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:
GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:
JOSEPH PLAUTZ, Jr. 432-7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDRUŽEVALNI ODBOR:
RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Ave, N. E. Cleveland, O.
FRANK ŠKRABEC, Stk. Yds. Sta. box 63, Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407 - 8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotino Glasilo: GLAS NARODA.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode oziralo.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog $300.000 (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, poškodnin in smrtnin je že izplačala do $1,500.000 (en miljon in pol dolarjev).

Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bolnik si je svest da dobi podporo, kadar jo potrebuje.

Društva Jednote se nahajajo po raznih naprednih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo vstanovitev novih. Društvo se lahko vstanovi z 8 člani ali članicami.

Za nadaljna pojasnila se je obrniti na glavnega tajnika.

Balkansko vprašanje

BALKANSKO VPRAŠANJE BO DELALO VELIKO ZMEDO PRI MIROVNI KONFERENCI. — HRVATI SO NAJBRŽ PREKRIŽALI NAČRTE ZA USTANOVITEV JUGOSLOVANSKE DRŽAVE.

Washington, D. C., 7. novembra. — Soglasno z zavezniškimi diplomati tukaj je balkansko vprašanje prav tako zapleteno kot je bilo vselej ter bo najbrž delalo pri mirovni konferenci težkoče, katere bo težko rešiti. Konečna uravnava najbrž ne bo popolnoma ugajala nobenemu balkanskemu narodu.

Kapitulacija Avstro-Ogrske ni napravila problema bolj enostavnim, temveč ogroža nasprotno v prvi vrsti skrbne kalkulacije Srbije, v drugi pa one nekaterih izmed zavezniških držav. To izvira iz dejstva, da takozvana Jugoslavija, kot jo zagovarjajo Srbija in nekateri odlični jugoslovanski voditelji najbrže ne predstavlja želja Jugoslovanov samih. Akcija hrvaškega sabora pred par dnevi, s katero so dali Hrvati izraza svoji želji, da ostanejo v Avstriji, je bila nepričakovana. Mislilo se je, da vsled uspešnega dela in propagande Jugoslovanskega Odbora v Londonu žele Hrvati in Slovenci ter tudi Srbi v Avstro-Ogrski združiti se v kraljevino Srbijo ter ustvariti s tem veliko državo, imenovano kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Dejstvo, da ni bilo nikake definitivne gotovosti glede želja Hrvatov in Slovencev, da se združijo s Srbijo, je imelo za posledico, da niso zavezniški narodi, predvsem pa Združene države, storili ničesar drugega kot priznali aspiracije teh narodov, dočim jih niso politično priznali v smislu kot Čeho-Slovake in Poljake.

Italjanski opazovalci, ki so najbolj kompetentni vsled njih bližine, so vedno čutili, da je hrvaško prebivalstvo po večini pro-avstrijsko. Italijani so bili v stalnem stiku s hrvaškimi divizijami, ki so se junaško in uspešno borile za avstrijsko stvar na vsaki fronti in skozi celo vojno.

Če bo prevladal princip samodoločbe narodov in če je dal hrvaški sabor izraza razpoloženju hrvaškega naroda, da hoče ostati v Avstriji, je skoro gotovo, da se Hrvaške ne bo inkorporiralo v Jugoslavijo in vrjetno je tudi, da bodo Slovenci sledili vzgledu Hrvatov.

Jugoslavijo bo ostala torej to, kar so jo zvali prej, Velika Srbija ter bi obsegala vsa avstrijska in ogrska ozemlja, v katerih je srbski element prevladujoč in prav posebno Bosno in Hercegovino, ki bosta prav gotovo pripadli Srbiji.

Stališče, katero bo zavzela Črna Gora, je še dvomljivo in v njenem kot v slučaju Hrvaške in Slovenije bo najbrž treba ljudskega glasovanja, da se določi želje naroda.

Dejstvo, da je hotela Črna Gora zagotoviti svojo neodvisnost in individualnost s tem, da je odposlala diplomatične zastopnike v zavezniška mesta in v Združene države, je očividno nasprotno zagotovilom nekaterih črnogorskih voditeljev, da se hoče Črna Gora pridružiti Jugoslaviji. Pregled položaja kaže, da si bo Črna Gora obdržala svoj neodvisni značaj, dasiravno bo stopila v tesno zvezo s Srbijo.

Iz Avstrije

Na Dunaju so bili veliki nemiri pred premirjem. — Friderik Adler je bil na ljudsko zahtevo izpuščen iz ječe.

Bern, Švica, 7. novembra. — Avstrijsko-švicarska meja je bila zadnje dni hermetično zaprta, ker so poskušali avstrijski dezerterji pobegli vojaki in lačni ljudje vdreti v Švico. Švicarske oblasti so poslala na mejo posebne čete da to preprečijo. Navzlic temu pa je prišlo z Dunaja poročilo, da se razmere zadnjih dni in noči pred premirjem ne morejo podpisati.

Dunaj je bil v revoluciji. Na ulici se ni smel pokazati častnik ali pa vojak z avstrijskimi vojaškimi znaki, ne da bi ga bila množica prisilila, da jih je sam odstranil Nekemu staremu generalu, ki je potegnil sabljo in ni hotel odstraniti odlikovanj in znakov, so jih ljudje sami potrgali in zlomili sabljo.

Tisočglava množica se je zbrala pred vojnim ministrom, kjer je imel nek vojak govor. Vojak je povedal množici, da je treba voditelja, ki bo šel z narodom skozi drn in strn do svobode. Množica je zaklicala "Friderik Adler". Vojak je odgovoril, da želijo Friderika Adlerja. Naslednji dan je bil Adler izpuščen iz ječe, kjer je sedel dve leti, ker je vstrelil ministrskega preds. grofa Stuerghka. Komaj pol ure potem, ko je prišel na svobodo, je bil soglasno izvoljen za voditelja socijalnih demokratov.

Več dni in noči pred sklenjenim premirjem je dunajska množica kradla in ropala. Cele procesije ranjenih vojakov so korakale po ulicah z rdečimi zastavami, zahtevajoč kruha in miru. Nad množico so imeli kontrolo samo socijalni demokrati. Dunajskega župana, ki je poskušal pomiriti razjarjeno množico, so preupili in je moral oditi.

Ako premirje ne bi bilo podpisano, bi bil mogoče ves Dunaj v ognju.

Najstrašnejše stvari pripovedujejo češki in avstrijski častniki, o umikanju avstrijske vojske iz Tridenta. Umikanje se je pričelo 25. oktobra. Neka ogrska divizija in en dunajski polk sta odložila orožje, rekoč, da hočejo iti domov. Avstrijski vrhovni poveljnik je zapovedal drugim polkom, da naj napadejo upornike s strojnimi puškami in ročnimi granatami.

Nastalo je strašno klanje.

26. oktobra so Angleži in Amerikanci prebili avstrijsko črto in pričel se je divji beg. Kdor je poskušal vstaviti beg, je bil vstreljen. 27. oktobra so avstro-ogrske čete izvedele, da je zlomljena cela fronta. Navzlic temu je dobila prva brigada povelje za protinapad; posledica temu je bila, da je bila pobita do zadnjega moža.

28. oktobra so se Avstrijci nehali upirati in so bežali na vse strani, na potu ropajoč. Toda beg ni bil lahek, kajti angleški letalci so neprestano metali bombe na bežočo vojsko.

Avstrijski Rdeči križ se je sramotno obnesel, kajti za seboj je pustil ranjence in gledal, da je sam prišel na varno. Le zdravniki so ostali pri ranjenih in bolnih ter so jih izročili Italjanom.

Prošnje za ambulance so bile brezuspešne; toda v Avstrijo se je odpeljalo 250 železniških voz s klavirji, bicikli, srebrno posodo dragocenimi preprogami itd. za avstrijske častnike.

Na Dunaju se javno zatrjuje da je le premirje še rešilo, kar je ostalo od Avstrije.

Slovenske novice

Acme, Wyo.

Tukaj je umrl Valentin German, samec, rodom iz Radgonice pri Dobropolju na Dolenjskem.

Rock Springs, Wyo.

V premogovnem rovu je bil ubit rojak Louis Fortuna, star 35 let, rodom iz Trate pri Škofji Loki. Zapušča ženo in 4 otročiče.

Reading, Pa.

Tukaj je umrla Frančiška Jaklič, stara 24 let, rodom iz Slivnika pri Črnomlju na Dolenjskem.

Dodson, Md.

Tukaj je umrl Ivan Rojan, rodom iz Gorič pri Postojni. Zapušča ženo, 2 otroka, očeta in brata.

Denver, Colo.

Tukaj je umrl 17 let stari sin rojaka Pozelnika, Rudolf.

La Salle, Ill.

Umrl je John Jalovec po 2mesečni bolezni. Zapušča ženo in šestero otrok. Naj počiva v miru!

Brackenridge, Pa.

Umrla je Margareta Bevec, stara 31 let, doma iz Starega trga pri Ložu. Zapušča moža in 5 otrok.

Zakaj hočemo Slovenci demokracijo? Ker smo bili od nekdaj demokratični, ker ne poznamo med seboj plemstva. — To je dokazano v članku "Poglavje o stari slovenski demokraciji", priobčenem v Slovensko-ameriškem Koledarju za leto 1919.

Interpelacije jugosl. kluba

Na seji drž. zbora dne 26. julija so člani Jugosl. kluba na Dunaju vložili po Slov. Narodu naslednje interpelacije in predloge:

Posl. Hladnik in tovariši so interpelirali trgov. min. barona Wieserja radi dobave usnja za poljske delavce in radi oddaje cementa;

poljedelskega min. grofa Sylva Tarouco radi oddaje medu iz čebeljnjakov hranjenih s sladkorjem.

Posl. Verstovšek in tovariši so vložili interpelacijo na domobr. ministra radi sramotno nizkih plač v tovarni za usnje Woschnagg v Šoštanju. Zahtevajo, naj se plače tovarnarjevemu dobičku in draginji primerno povišajo, oziroma naj vlada razlasti tovarno po zakonu o vojnih dajatvah, da bo prišel ogromni dobiček v prid državi.

Poslanec Gostinčar in tovariši so interpelirali finanč. ministra radi odpustitve dohodninskega davka rudniškim delavcem.

Verstovšek in tovariši železniškega ministra radi nasilnosti nemško-nac. železniških uslužbencev o priliki Jugosl. shoda v Št. Janžu pri Sp. Dravogradu;

min. za javna dela pl. Homanna radi naslinih uradnikov v dr. premogokopu v Škalah;

domobranskega min. radi nepravičnih oprostitev in radi ovzema ruskih vojnih ujetnikov;

trgovskega min. radi nastopanja poštnih nastavljencev ob shodu v Št. Janžu.

Posl. Hladnik in tovariši so vložili nujni predlog za podporo onim dolenjskim kraljem, ki so bili v nedeljo 21. julija poškodovani po toči.

Posl. dr. Korošec je vložil novo interpelacijo na min. predsednika radi prepovedi slovenskih listov za fronto in interpelacijo radi preganjanja Petra Farčiča iz Vele Luke v Dalmaciji.

Posl. Ribar in tovariši pa na železniškega min. v zadevi krivičnega in žaljivega postopanja z železniškim mojstrom Ivanom Škrjancem iz Trsta.

Posl. dr. Benković in tovariši na domobranskega min. zaradi skrčenja preskrbovalnine rudarjem v Hrastniku in Trbovljah.

Posl. dr. Korošec in tovariši na min. predsednika zaradi neizplačil rekonvalescentom b. h. pešpolka št. 4 v Czorni na Ogrskem.

Posl. dr. Korošec in tovariši do notranjega in dom. ministra zaradi denunciranja deželnovladnega svetnika Viktorija Parme po deželnovladnem svetniku Baculi in županu v Ptuju Ornigu.

Poslanca dr. Korošec, Sfanek in tovariši do min. predsednika zaradi grozodejstev Bolgarov nad Srbi v okupirane ozemlju. Ta interpelacija tvori nadaljevanje pred kratkim vložene interpelacije.

Posl. dr. Korošec do min. predsednika zaradi preganjanja slovenskega slikarja F. Vesela.

Poslanca Verstovšek, Benkovič in tovariši do justičnega min. glede uvedbe slov. imen v zemljiščno knjigo na Spodnjem Štajerskem.

Posl. Benčič je stavil predlog glede podpore iz drž. sredstev za vse Pleterje v ptujskem okraju na Štajerskem.

Jugosl. klub je protestiral potom posl. Roškarja proti premestitvi davčnega referenta iz Ljutomera v Radgono.

Posl. Fon je interpeliral poljedelskega min. naj dovoli nakup živine za Goriško v drugih deželah. Pomanjkanje je veliko. Vlada sicer pospešuje tihotapstvo iz Italije in plačuje nagade, kar je velika nedoslednost. Minister je obljubil, da bo storil tozadevno vse, kar je v njegovi moči.

Poslanec Gostinčar je stavil naslednjo interpelacijo:

1. — Poljedelsko min. naj poskrbi, da bodo rudarji v Idriji pravočasno preskrbljeni z lesom. v ta namen naj dovoli, da smejo sekati drva v eraričnih gozdih;

2. — min. naj oprosti rudarje v Idriji od plačevanja dohodninskega davka ali pa naj plača ta davek država sama, kot se to prakticira pri uradnikih;

3. — pri eksploziji municije v Logatcu dne 1. avgusta 1918. je bilo več poslopij poškodovanih, to da poškodovanci niso dobili do danes še nobene odškodnine.

Črtica o rokovnjačih

Spisal **P. Bohinjec.**

VELIKI GROGA.

Njegova mati je bila doma iz kamniške fare. Porodil se je v Ljubljani leta 1761. kot nezakonski vojaški otrok. Njegovo pravo ime je Gregor Hrastnar. Dvajset let star je postal vojak, a je ušel večkrat in je bil velikokrat zaprt. Bil je v bitki pri Veroni in Basanu, je bil ujet v vojni ter odpeljan na Francosko. Leta 1812. je šel z Napoleonovo vojsko na Rusko, a je zaostal na Poljskem ("Novice", 1855, str. 83.) Bil je velik nad seženj, čedne postave, podolgastega obraza, zgovoren, dobrovoljen in pogumen.

Grogova hči Mica je bila rojena 31. maja 1818 v Srakovljah pri Kranju h. št 2 kot hči Agate Rastnik (= Hrastnar), recte Marije Permoser. (Krstna knjiga predaseljske fare.) Ta je bila doma iz Poženka, konjederčeva (opazka župnika Ravnikarja 1860) in so ji rekli "ta puklasta Agata". Grogova hči Mica je bila omožena po rokovnjaški z Matevžem Volkom iz Križev, vojaškim begunom. (Povedal Adam iz Gorič.) Bila je debela, imela je noge pohabljene in je težko hodila. Ljudje so ji rekli "ta stara Grogovka", ker je bila hči starejšega velikega Groge. (Veliki Groga je imel okrog leta 1840. že svojega namestnika, nekega "Malega Grogo", vojaškega begunca.) Umrla je 22. junija 1879 na Kokrici pri Kranju h. št. 39.

Veliki Groga je bil na starost domalega slep, hodil je prihuljeno, oprt na dolgo palico, opravljen po vojaški. Spremljala ga je njegova hči. Pil je rad žganje. Kranjski komisar J. Pajk ga je prisilil, da je jarke trebil ob cesti, ki drži od Velikega hriba do Kokrice. Na stara leta je beračil po hišah. Prebival je na Trsteniku pri Puhlu in je ondi umrl, star 94 let, dne 7. marca 1855 za jetiko, spravljen z Bogom.

Rad je davil ovce. Zvečer se je priplazil v ovčnjak in je zadavil eno ali dve, seveda najlepši. Drugi dan pa je šel k gospodarju po zadavljeno o[illegible], rekoč: "Slišal sem, da ste bili nesrečni. Poginila vam je ovca. Dajte jo meni."

Nekoč ga je komisar Pajk spotoma vzel v svojo kočijo, ker ni hotel delati. A mu je ušel. Jurčič pravi v svojih "Rokovnjačih", da je bil Groga nekdanji "Tomaž Velikonja", kateri pa je bil najbrže Tomaž Logar, po domače Travnov Janez (iz Zaloga).

Okr. gosposka v Kranju je poslala dne 24. marca 1844 župnim uradom ta-le dopis: Gregor Hrastnar, splošno "ta velk Groga" zvan, že dolgo časa rokovnjač, si je umel prikleniti tovariše s tem, da je povišal z razširjanjem kricih nazorov o zakramentu sv. zakona demoralizacijo njemu njemu vdanih individuvov ter se je kazal kot starejšma te rokovnjaške ločine.

Nakelski župnik Blesnik je odgovarjal na okr. gosposko 27. suša (marca) 1844: da je Veliki Groga veliko let bival tu okrog, da je veljal za rokovnjaškega kopulanta, da je zasramoval verske obrede, ukazoval demoralizacijo in javno okrog hodil z neko žensko. Ta je 1. maja 1843 tukaj neki požar gledala, ne da bi hotela pomagati. (Farni arhiv v Naklem.)

VRANJEK.

Rekli so mu navadno "Vrana", ker je rad kradel jedila iz jerbasov na polju ženjicam in plevicam. Pisal se je Andrej Vogelnik (Ogounig), rojen 28. novembra l. 1806. v Spodnjih Dupljah pri Kranju h. št. 49 v gradu, ki ga je kupil njegov oče od graščaka Bernarda Pleterskega. Bil je majhne postave, črnkaste polti, samski, delomržen, prebrisan in je bil za "ta večga" pri rokovnjačih. Stari Ribnikar iz Tenetiš je pravil, da je že izdelal sedmo šolo. Pojedel je zelo veliko. Kadar so mu očitali tatvino, je dejal, da "svet gliha". Ko ga je njegova teta Lužarca posvarila, češ, naj ne pozabi Boga in Matere božje, ji je odgovoril: "Moj bog so borovci, puša pa moja mati božja."

Vranjek je bil vojaški begun in znana je še njegova pesem:

"Dans je sveta nedelja,
je v cerkvi božja čast,
jaz pa po gmanjci hodim,
sem žalosten ta čas.

Grmovje in goščava,
to je meni za en cer,
bradkosti in težave
od jutra do večer.

Vsega sem se naveličal,
ne bom se skrival več,
zdaj pojdem pa v kasarno,
če pridem koj pod meč."

(Zapisal Frin iz Sp. Dupelj.)

Nekoč pride k čevljarju Pušlju in mu ponudi ukradeno usnje. Ta se brani kupiti ukradeno blago, Vranjek pa pravi: "Če ga ne boš ti kupil, ga bo pa drugi."

2. septembra 1832 je sunil trikrat z nožem odsluženega vojaka Primoža iz Žigonje vasi.

26. avgusta 1837 je Vranjeka ustrelil tržiški berič (Prokel ali Pogačnik?). Sedel je Zanožno v Udnem borštu na borovem štoru, zavit v ukradene kece. Zapazivši brica, leti od cerkvenega dvorišča navzdol in se skrije v jarku. Napne petelina, da bi streljal, toda brič ga prehiti in ustreli. Vranjek pade, smrtno ranjen, v dolinici Zanožni, koder se stekata nekaj nižje studenca Kapnik in Želin v Potok, ki se pri Klanecu Rjavem steka v Kokrico. Brič pokliče Dupljance, ki pridejo na lice mesta "legnarji", in nanje polože Vranjeka. Brič ga udari po glavi s puškinim kopitom in pravi: "No, Vrana, ali boš kaj zapela?" Nobenega odgovora. Popraša ga, ali je bil pričujoč pri cerkvenem ropu na Sv. Jv. Joštu. Vranjek ne odgovori drugega kakor: "Piši me v ušo!" Eden mu je hotel luč prižgati, ker je umiral. Brič ukrene gobo in pravi: "Za takega je taka-le luč dobra!"

Ko Vranjega privlečejo na prag domače hiše (v gradu), naneso skupaj vse njegove stvari, kakor puške, nože, svedre, ter stolčejo vse na drobne kosce. Zanožno so se poznale še dolgo časa v zemlji izkopane črke, ki so pričale, da je bil ondi ustreljen rokovnjač Vranjek. (Pravila Boltar in Lužar iz Spodnjih Dupelj.) Mrtvaška knjiga pove, da je bil Vranjek ustreljen od patrulje. Žunik Blasnik pa pravi v svojem dnevniku, da je tržiški brič ustrelil v silobranu Vranjeka, ki je bil begun, tat in ropar.

Meseca avgusta 1837 so Dupljanci pripeljali čez Ljubelj iz Celovca nov veliki zvon in ravno Vranjeku bi bil moral najprvo zazvoniti, pa ljudje niso dopustili. Bil je sodno raztelešen in lokalni kaplan Tomaž Babič ga je pokopal 28. avgusta 1837. (Mrtvaška knjiga dupljanske fare.)

SLOVENSKO SAMOSTOJNO BOLNIŠKO PODPORNO DRUŠTVO ZA GREATER NEW YORK IN OKOLICO, INK. V NEW YORKU.

edino postavno priznano slovensko društvo v Greater New Yorku, zboruje vsako četrto soboto zvečer v mesecu v "BEETHOVEN HALL", 210 iztočna 5. ulica blizu 3. Ave. v New Yorku in se prične točno ob 8. uri zvečer.

ODBOR:

Predsednik: ANTON PLEVEL, 325 E. 24th St., New York, N. Y.
Podpredsednik: Anton Cvetkovich, 1912 Linden St., Brooklyn, N. Y.
Tajnik: JOSEPH POGACHNIK, 56 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.
Blagajnik: ANTON KOSIRNIK, 340 E. 5th St., New York, N. Y.
Zapisnikar: JOHN LOBODA, 432 E. 5th St., New York, N. Y.

NADZORNIKI:

LUDVIK BENEDIK, 2315 Madison St., Brooklyn, N. Y.
JOS. ŠVALJ, 216 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.
FRANK CERAR, 27 Gamma Place, Brooklyn, N. Y.

DRUŠTVENI ZDRAVNIK:

Dr. HENRY U. ROBINSON, 801 E. 10th St., med Ave. A in B. New York, N. Y.

BOLNIŠKI NADZORNIKI:

Za New York: FRANK VAVPOTIČ, 323 E. 24th St., New York, N. Y.
MARIJA KOČAR, 240 E. 17th St., New York, N. Y.
Za Brooklyn: B. DERGANC, 165 Stanhope St., Brooklyn, N. Y.

zboruje vsako četrto soboto zvečer v mesecu v "BEETHOVEN HALL", 120 iztočna ulica blizu 3. Ave. v New Yorku; pričetek točno ob 8. uri zvečer.

Zapisnikar: PAUL OGRINC, 428 E. 5th St. New York, N. Y.

Francosko bojišče.

S francosko armado, 8. novembra. — Nemčija je poražena na fronti in doma. Ravnokar se je izvedelo, da so Francozi dosjeli do Mezeieres, kar znači napredovanje 20 kilometrov (12 milj) v enem dnevu.

Medtem ko nemški zastopniki razpravljajo o Fochevih pogojih za premirje in jim je danih 72 ur za premišljevanjei se ruši njihova dežela. Na celi fronti se vrše ljuti boji in Nemci nimajo več volje vstavljati se.

S francosko armado v Franciji. 8. novembra. — General Gouraud drži nocoj zapadni breg Mozele od Sedana do Mezieres; njegove čete so napravile v enem dnevu od 5 do 8 milj.

Osvobojenih je bilo nad 30 vasij in francoski vojaki so spravili artilerijo po blatnih cestah, ki so ponekod razdejane od strelov. Ko so se Nemci bližali reki, so nudili večji odpor in so branili vzhodni breg z artilerijo in strojnimi puškami. Francozi napredujejo tudi na levem krilu in ogrožajo Hirson in Maubeuge.

Nemški ujetniki.

London, Anglija, 8. novembra. Sinoči je bilo v poslanski zbornici oficijelno naznanjeno, da so Angleži vjeli od 1. januarja pa do 5. novembra na zapadni fronti 200 tisoč Nemcev; v istem čas so Francozi vjeli 140 tisoč. Amerikanci pa 50 tisoč skupaj 450,000.

Zavezniška mornarica v Dardanelah.

London, Anglija, 7. novembra. Iz Londona se poroča, da se bo zavezniško brodovje v soboto zasidralo pred sv. Zofijo v Carigradu. —

Previdne gospodinje

imajo doma vedno eno steklenico Dr. Richterjevega

PAIN-EXPELLER

Zanesljivo sredstvo za vtrenje pri revmatičnih bolečinah, prehladu, zavstavljenju itd.

Jedino pravi s varstreno znamko sidra.

35c. a 65c. v lekarnah in naravnost od

F. AD. RICHTER & CO.

74-76 Washington Street. New York, N. Y.

Vestno zdravilo dela čudeže.

Trinerjeva zdravila uživajo že 30 let navadno zaupanje. — In to čisto po pravici, kajti vestnost izdelovatelja dobiva zaupanje in posplošenje pri kupcih. Zdaj je bilo potreba nekoliko zvišati cene. — Mi smo se dolgo časa zoperstavljali naraščanju cen vseh potrebščin in razpošiljanja, toda novi vojni davki so nas prisilili nekoliko zvišati cene. — Vsak prijatelj Trinerjevih zdravil bo izprevidel, da mora tudi lekarnar plačati več, če smo mi prisiljeni plačati več in da se temu na noben način ni mogoče izogniti. — Toda izvrstna kakovost in pristnost Trinerjevih zdravil bo v polni meri zadostila vsakega odjemalca.

TRINER-JEV

ameriški Elixir grenkega vina

ima vsled tega tako izvrstne uspehe, ker povzroča, da izgubi bolezen svoje izvore. Devetdeset odstotkov vseh bolezni ima izvor v želodcu. Trinerjev Ameriški Elixir očisti želodec in odstrani iz črev vse zaostale stvari ter strupene substance, ki so izvor uničujočih bacilov, ter uničujejo redno delovanje črev. V Trinerjevem zdravilu ni nobene kemikalije, pač pa samo izvrstna grenka zdravilna zelišča in rdeče vino. Pri zaprtju, neprebavi, glavobolu, migreni, nervoznosti, splošni oslabelosti ter pri posebnih želodčnih slabostih, pri premeni življenja žensk ali pri majnarjih in drugih delavcih, ki vdihavajo pline, se bo vsakdo lahko prepričal o učinkoviti vrednosti tega zdravila.

V vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodre vedno v pravi sedež bolezni in vsled tega je pri revmatizmu, nevralgiji, revmatičnih boleznih, okorelosti udov itd. njegova pomoč hitra in uspešna. Nadalje je tudi izvrstno sredstvo proti izvinjenju, napetosti, oteklinam itd. in po vdrgavanju mišic, po kopeli nog odstrani vso utrujenost. V vseh lekarnah.

TRINER-JEV ANTIPURIN je zelo uspešno in pomirjujoče antiseptično sredstvo za splošno notranjo uporabo. Uporablja se za grgljanje, izpiranje ust, izpiranje ran, uljes itd. V vseh lekarnah.

Zadnja najvišja odlikovanja podeljena Trinerjevim zdravilom na mednarodnih razstavah: Zlata Svetinja — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

JOSEPH TRINER,

Manufacturing Chemist,

1333--1343 SO. ASHLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Strašna osveta

M. V. GOGOLJ.

(Nadaljevanje.)

XVI.

V Mestnu Gluhovu se je zbral narod okoli starca bandurista in je že dalje časa slušal slepca, igra jočega na banduro. Takih čudnih in tako lepih pesnij še ni pel noben bandurist. Sprva je omenil prejšnje hetmanske slave za Sahajdačnega in Hmjelnickega. Takrat so bili drugi časi; kozaštvo je vživalo slavo, teptalo je s konji neprijatelje in nikdo ga ni smel smešiti. Pel je tudi vesele pesmi starec in zrl je s svojimi očmi na narod, kot da vidi, a prsti so letali s koščicami, pritrjenimi na nje, kakor muha po strunah, in videlo se je, kakor da strune same igrajo; a krog njega stoječi narod se ni posmelil izpregovoriti niti besedice: starci so pevesili glave, mladeniči pa so vprli svoje oči v starca slepca in poslušali.

— Čakajte, je dejal starec, — zapojem vam o neki davni dogodbi. Narod se je še tesneje stisnil skupaj in slepec je zapel:

"Za gospoda Stepana, kneza sedmograškega (sedmograški knez je bil pa za'edno lješki kralj), sta živela dva kozaka: Ivan in Petro. Živela sta kot brat z bratom.

Glej, Ivan, vse, karkoli dobiva, razdeliva si na polovico: kadar je kdo vesel, naj bo tudi drugi; kadar je komu hude, naj bo obema; kadar ima kdo plen, naj ga razdeli; zarobijo-li koga, tedaj proda drugi vse in ga odkupi; če to ne pomaga, naj pa tudi postane rob! In res, kar sta si pridobila kozaka, vse sta si delila; sta-li odgnala tujo živino ali konjev — vse sta si razdelila.

•

"Bojeval se je kralj Stepan s Turčinom. Tri tedne se že vojskuje s Turčinom, a nikogar ga ne more ugnati. Med Turčini je bil namreč tak paša, ki je mogel sam z desetimi janičarji pokončati cel polk. Tedaj je objavil kraj Stepan, da bo dal onemu, ki mu privede pašo živega ali mrtvega, toliko plačila, kolikor ga dobi cela vojska. "Pojdiva, brat, lovit pašo!" je dejal brat Ivan Petru. In šla sta kozaka, eden na to, eden na ono stran.

•

"Ko bi ga še lovil ali ne, Petro, nikdar bi ga ne vjel, kajti že vodi Ivan pašo na povodcu za vratom k samemu kratju.

— "Vrli mladenič!" je dejal kralj Stepan in vkazal izročiti njemu samemu toliko plačila, kakor ga dobiva cela vojska; zapovedal pa je tudi odkazati mu toliko zemlje, kolikor in kje poželi njegovo srce. Kakor hitro je prejel Ivan kraljev dar, takoj ga je pravično razdelil med seboj in Petrom.

Vzel je Petro polovico kraljevskega daru, ali tega ni mogel prenesti, da si je Ivan pridobil tako čast pri kralju; zato se je potajil in se sklenil maščevati.

•

"Jahala sta oba viteza na zemljo, katero je kralj daroval, tje za Karpate. Kozak Ivan je imel sina pri sebi na konju. Mračilo se je že — oni le še jezdijo. Malček je zaspal; začel je dremati tudi sam Ivan. Ne dremlji, kozak, pogorah so opasna pota!....

No, kozak ima konja, ki ve sam za pravo pot on se ne izpodtakne in ne zaide. Med gorami se nahaja prepad, nihče še ni videl njemu na dno. Kolikor je od zemlje do neba, toliko je do dna tega prepada. Nad tem prepadom je pot — dva jezdeca moreta iti še vštric, trije pa že ne. Konj je jel počasi in skrbno stopati z dremljajočim kozakom.

Zraven njega je jahal Petro, ves se je tresel in je zatajeval svojo radost. Obrnil se je in sunil svojega brata v prepad, in konj je poletel s kozakom in malčkom vred v prepad.

•

"Vendar se je oprijel kozak neke veje in samo konj je poletel na dno. — Začel je s sinom na plečih plezati kvišku; daleč je že priplezal, vzdignil oči in zagledal, da mu je Petro nastavil sulico, da bi ga porinil nazaj. "Moj Bog, pravični Bog, pravični Bog, raje bi imel, da bi ne povzdignil svojih očij, kakor da vidim, kako mi rodni brat nastavlja sulico, da bi me sunil nazaj v prepad! — Mili moj brat! Suni me s sulico, ker mi je bilo že tako usojeno pri rojstvu; a vzemi sina; kaj je vendar zagrešil nedolžni malček, da mu je treba poginiti tako grozne smrti?"

Zasmejal se je Petro in ga sunil s sulico, kozak je poletel z malčkom na dno. Vezl si je Petro vse imetje in pričel je živeti kot paša. Takih konj ni imel nihče kakor Petro; ovac in koštrunov ni bilo nikjer toliko. In umrl je Petro.

•

Ko je Petro umrl, je poklical Bog duši obeh bratov, Petra in Ivana, k sodbi. "Velik grešnik je ta človek!" je dejal Bog. "Ivan! jaz mu skoro ne morem izbrati kazni; izberi mu jo ti!"

Dolgo je mislil Ivan, izmislujoč si kazen, naposled de:

"Veliko hudega mi je storil ta človek; izdal je svojega brata, kakor Juda, in oropal me je častnega rodu in potomstva na zemlji. A človek brez častnega rodu in potomstva je kakor pšenično zrno vsejano v zemljo, ki izgine v nje, brez sadu in sledu. Ne požene — in nikdo ne ve, da je bilo vsejano zrno.

•

"Stori torej, Bog, tako, da bi vse njegovo potomstvo ne imelo srče na zemlji; da bi bil poslednji v rodovini tak zlodej, kakor šnega še ni bilo nikdar na svetu in da bi ob vsakem njegovem zlodejstvu dedje in pradedje njegovi ne imeli miru v grobih in se trpeči neznanske muke, dvigali iz gomil! A Judež Petro naj bi se ne mogel dvigniti in radi tega bi trpel še mnogo hujše muke; jede naj bi kakor besni zemljo in se zvijal pod njo.

"In ko bode mera polna zlodejstev tega človeka, dvigni me Bog iz onega prepada na konji na najvišjo goro in oni naj pride k meni in vržem ga s te gore v najglobljega prepad in vsi mrtveci, njegovi dedi in pradedi, kjerkoli bi že bivali v življenju, naj bi prišli skupaj od raznih stranij zemlje in bi ga grizli za one muke, katere jim je pripravil, in vedno bi ga grizli in jaz bi se vzradostil, gledajoč njegove muke! A Judež Petro naj bi se ne mogel dvigniti iz zemlje, hoteč tudi grizti za svoje trpljenje, ampak grize naj samega sebe, njegove kosti naj bi vedno bolele, in tako naj bi se mu večale njegove muke.

To bo zanj najstrašnejša muka, kajti ni večje muke za človeka, kakor maščevati se hoteti a ne moči".

•

"Strašno kazen si si izmislil človek!" — je rekel Bog. — "Bodi vse tako, kakor si dejal; a tudi ti sedi večno ondi na svojem konju; nikdar pa ne prideš v nebesa, ko bodeš sedel na veke na svojem konju!"

In vse se je tako zgodilo, kakor je bilo rečeno: in še zdaj stoji na Karpatih na konju čudni vitez in gleda: kako grizejo v prepadu brez dna mrtveci mrtveca, a čuje tudi, kako raste pod zemljo ležeči mrtvec in kako gloje svoje kosti in strašno pretresa vso zemljo....

Že je končal slepec svojo pesen; že je jel znova prebirati strune in peti smešne dogodbice o Komu in Jeremu, o Strkljarjevem Stokozu.... no, staro in mlado je stalo še dolgo zamišljeno, s povešenimi glavami, premišljujoč o dogodbi, ki se je vršila v davnini. —

(Konec.)

Prisiljena monarhija.

Kodanj, Dansko, 7. novembra. Finska je postala monarhija namesto republika samo zaradi tega, ker so se Finci vklonili nemškemu gospodstvu. Kakor priporočevalec, so bili finski voditelji do aprila odločni, da napravijo iz Finske republiko. V maju pa je vlada opustila ta načrt in se je odločila za monarhijo, češ da Nemčija to želi.

"Vorwaerts" zagotavlja, da je nemški generalni štab, dasiravno je nameraval nemška vlada zadržati se v tem vprašanju nevtralno, podpiral monarhistično gibanje na Finskem.

'V resnici nismo bili svobodni' piše poročevalec. Nemške čete so bile nastanjene po vsej Finski. Nemške bojne ladje so zasidrane v Helsingforsu. Finski zunanji minister je v juliju naznanil v finskem deželnem zboru, da želi Nemčija na Finskem monarhistično vlado.

Neko finsko poročilo zegotavlja da nekateri Finci niso hoteli dovoliti, da bi bil kak nemški princ finski kralj.

"Vorwaerts" prerokuje, da bo prišel čas, ko bodo nemški princi pospravili svojo prtljago v novih baltiških provincijah in bodo odšli domov. Pravi tudi, da nemški narod ničesar ne ve o dogodkih na Finskem in da je zaradi tega nastala za Nemčijo resna nevarnost na vzhodu".

"DEDNI PREDSEDNIK" IN NJEGOV DRŽAVNI TAJNIK.

Bojevanje s tanki

Ameriški seržant, ki je prideljen pionirjem opisuje napredovanje naših čet. — Nemec se bori toliko časa, dokler ima kaj municije, potem pa začne kričati 'Kamerad!'

Newyorški dnevnik "Times" je priobčil pismo seržant Mountforta, ki je prideljen ameriškim pionirjem v Franciji.

Pismo se glasi:

— Hvala Bogu, da lahko danes izpolnujem svojo obljubo in vam pišem to pismo, moje devetnajsto pismo. V zadnjem času sem toliko doživel, da ne vem, kje sem zadnji prenehal. Da vas ne bo skrbelo, vam povem, da sem bil nekaj dni v bolnici, ker sem bil ranjen in zastrupljen s plinom. Sedaj je pa že vse dobro in sem zopet zdrav. Pismo boste dobili najbrže malo pozon, ker bo časopisje najbrže že prej poročalo o našem napadu.

Bližali smo se vedno bolj proti severu, proti oni črti, kjer smo se imeli izpremeniti iz rekrutov v prave vojake.

Ob osmi uri zvečer je dobila naša stotnija povelje, da mora naprej. Stotnija je bila prideljena tanku. Naša naloga je bila biti neprestano v bližini tanka, pripravljati m upot in mu pomagati na prosto, če bi slučajno obtičal v blatu. Vsakemu tanku je bilo prideljenih osem mož. To ni bila prav posebno lahka naloga. Dež je neprestanim obstreljevanjem sovražnih topov. Te poti ne bom nikdar pozabil. Preko nekega mosta smo dospeli v malo vas, ki je bila vsa razbita. Dobili smo povelje, da moramo biti kolikor mogoče mirni in samo šepetajoč govoriti. Približali smo se našim prvim strelnim jarkom. Skozi neko ožino smo se priplazili v peklo. Ko sem se vzravnal, sem videl, da sem bil v globokem jarku in da mi sega voda do kolen. Zaspati ni mogel nobeden. Pometal sem vse od sebe in ohranil samo stvari, ki so mi najljubše na tem svetu. Oborožen sem bil z nožem, pištolo in puško. Pri sebi sem imel samo nekaj slik in pisem, škatljo mesa in veliko množino odlonosti.

Ob dveh zjutraj je začela streljati težka nemška artilerija. Ni mi mogoče opisati, kakšno grmenje je bilo to. Zdelo se mi je kot da bi miljon ekspresnih vlakov hrumelo mimo moje glave. To je trajalo štiri ure in pol. Zatem smo bili zopet poklicani k tankom. Ko smo mi odhajali, so se vojaki že zbirali v vrste in se pripravljali za napad. Jaz sem bil silno nervozen. Vsi smo delali z veliko naglico in smo bili do kože prepoteni, predno smo spravili tank preko našega jarka. Bili smo v takozvani "No Mans Land", v ozemlju med našimi in sovražnimi strelnimi jarki. Razpostavili smo se ob tanku in prodirali ž njim vred. Nedaleč od sebe sem opazil nemški strelni jarek in pri njem nemškega vojaka. Sprva se mi je zdelo, da je najboljše, da skočim k njemu in ga zgrabim z rokama. Res sem tekel par jardov in sem se šele tedaj spomnil, da imam pri sebi puško. Izprožil sem. Nemec je omahnil in se začel kotaliti po tleh. Stopil sem k njemu, hoteč se prepričati, če je mrtev. Zvijal se je kakor črv v vroči vodi.

Ponoči se je bil sovražnik umaknil iz najskrajnejših zakopov. Naša naloga je bila popolnoma izčistiti ozemlje. Šli smo mimo prve, druge in tretje sovražne pozicije, ne da bi naleteli na kaj posebnega. Do enajstih dopoldne nismo naleteli na noben odpor, potem so se pa začeli vrstiti dogodki. Namenjeni smo bili v malo mestece, katerega je bila naša artilerija popolnoma razbila. Mestece je bilo navidez čisto mirno, ko smo se mu pa približali, so začele od vseh strani leteti krogle na nas. Ker je bil vsak odpor nemogoč, je bilo treba iskati kritja. Jaz sem planil v neko jamo, katero je bil izkopal izstrelek. Jama je bila napolnjena z vodo.

Previdno sem se ozrl v smer, iz katere so prihajali streli. Nemec je najbrže videl moj beg, ker ni streljal v razne smeri kot je to navada, pa pa naravnost proti moji jami. Zadnja stena mojega zavetišča je bila nekoliko višja kot prva. Ko sem se ozrl preko ramen, sem natančno videl, kako so se zaniti skupaj; bolj kot kedaj mora biti disciplinirana in močna. Zaupanje imam vanjo.

Potem si je priboril pot skozi skupino in rekel:

— Ali mi dovolite vrnite se k svoji nalogi?

"Bela kuga" razsaja predvsem med delavskim narodom. Ali jo more podedovati otrok po svoji materi? — Odgovor nato najdete v SLOVENSKO - AMERIŠKEM KOLEDARJU za leto 1919.

Zakaj moramo biti prosti? — Odgovor na to najdete v Slovensko-ameriškem Koledarju za leto 1919, v članku "JUGOSLOVANSKI PROBLEM".

Slovenska-Hrvatska Zveza

v Združenih Državah Ameriških in Canadi.

Ustanovljena 1. januarja 1903 v Calumet, Michigan.

Inkorporirana 11. junija 1906 v državi Mich.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK GREGORICH, Box 29, Dodgeville, Mich.
Podpredsednik: GEORGE KOTZE, 115 Grant Avenue, Eveleth, Minn.
Prvi tajnik: ANTON GESHEL, Borgo Block, Calumet, Mich.
Zapisnikar: MATHIAS OZANICH, Seventh Street, Calumet, Mich.
Blagajnik: VINCENT ARBANAS, First National Bank, Calumet, Mich.

NADZORNI ODBOR:

I. nadzornik: ANTON GERZIN, Eveleth, Minn.
II. nadzornik: JOHN B. MALNAR, Calumet, Mich.
III. nadzornik: PAUL SHALTZ, 209 Seventh St., Calumet, Mich.

POROTNI ODBOR:

I. porotnik: MATH. ZGONC, Box 423 Ely, Minn.
II. porotnik: VILJEM MIHELIČ, Calumet, Mich.
III. porotnik: FRANK LEVSTIK, Box 103, Aurora, Minn.

POMOŽNI ODBOR:

JOHN KAMBICH, 417 Osceola St., Laurium Mich.
LUKAS STEFANEC, Calumet, Mich.
MARKO JOTICH, Calumet, Mich.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. JOHN S. STEFANEZ, 268½ First Avenue, Milwaukee, Wis.

ODVETNIK:

ANTHONY LUCAS, Calumet, Mich.

Opomba.—Vsa dopisovanja, kakor tudi spremembe članov in članic naj se pošiljajo na glavnega tajnika: Anton Geshel, Slovenic Croatian Union, Borgo Block, 5th St., Calumet, Mich.

Denarne pošiljatve naj se pošiljajo na blagajnika: Vincent Arbanas First National Bank, Calumet, Mich.

Prošnje za novo pristople člane in članice naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika: John S. Stefanez, 268½ First Ave., Milwaukee, Wis.

Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora: Math. Zgonc, Box 423, Ely, Minn.

Uradno glasilo: GLAS NARODA.

IMENIK KRAJEVNIH DRUŠTEV, SPADAJOČIH K SLOVENSKO-HRVATSKI ZVEZI.

Cenjeni krajevni tajniki so prošeni, da naznanijo vse spremembe pri društvu naravnost na uredništvo glasila, da se zamore imenik društvenih uradnikov pravočasno popraviti. Istotako naj naznanijo spremembo na glavni urad Zveze.

Društvo sv. Jožefa št. 1 v Calumet, Mich. — Predsednik: Joseph Vertin; tajnik: Joseph Stefanec ml., 8th St., Calumet, Mich.; blagajnik: John Sunič — Društvena seja vsako četrto nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Matije štev. 2 v Baltic, Mich. — Predsednik: Paul Lukanich; tajnik: Joseph Panian, Box 27, South Range, Mich.; blagajnik: Math. D. Likovich. — Društvena seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Frančiška št. 5 v Manistique, Mich. — Predsednik: John Rožich; tajnik: Štefan Geshel, 229 Cedar St.; blagajnik: George Gorshe. — Društvena seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Nikole št. 6 v Calumet, Mich. — Predsednik: Math. Žaltz; tajnik: Anton P. Božič, 4807 Red Jacket Shaft Location; blagajnik: Luka Štefanec. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Lovrenca št. 7 v Ely, Minn. — Predsednik: Math. Zgonc; tajnik: Anton Gradishar, Box B. F.; blagajnik: John Koščak. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Ivana št. 8 v Calumet, Mich. — Predsednik: Joseph Maljko; tajnik: Blaž Rožman, Box 432 Calumet, Mich.; blagajnik: Mihael Lesec, — Društvena seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Roka št. 9 v Calumet, Mich. — Predsednik: Martin Mihelčič; tajnik: Matija Ozanich, Box 102; blagajnik: Math. Chopp. — Društvena seja vsako četrto nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Ane št. 10 v Calumet, Mich. — Predsednica: Lucija Schaltz; tajnica: Margareta Geshel, 218 7th St.; blagajnica: Margareta Jadrich. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Ane št. 11 v Ely, Minn. Predsednica: Johana Stol; tajnica: Amalija Virant. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Alojzija št. 12 v Bizbee, Ariz. — Predsednik: Vinceslav Mihelič: tajnik in blagajnik: Jakob Kočevar, Box 3833, Lowell, Ariz — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Trojstvo št. 13 v Calumet, Mich. — Predsednik: Marko Jotič; tajnik: Marko Spranc, 815 9th St.; blagajnik: Ivan Perlich. Društvena seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Obitelj št. 14 v Dodgeville, Mich. — Predsednik: Jos. Laurich; tajnik: Mihael Kump, Box 44; blagajnik: Ant. Herlevič. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Jožefa št. 15 v Copper City, Mich. — Predsednik Ivan Pajnic; tajnik: George Pajnič, Box 114; blagajnik: George Pajnich. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo Matere Božje Lurdske št. 16 v Calumet, Mich. — Predsednica: Frančiška Ozanich; tajnica: Marija Jotich, 116 Portland St.; blagajnica: Antonija Radoševich. — Društvene seje vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Cirila in Metoda št. 17 v Ahmek, Mich. — Predsednik: Joseph Butala; tajnik in blagajnik: John K. Grenc, Box 412. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Srce Marijino št. 18 v So. Range, Mich. — Predsednica Andjuljana Štimac; tajnica: Katarina Beljan, Box 354. Društvena seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Barbare št. 19 v Aurora, Minn. — Predsednik: Math. Turk; tajnik: Peter Prijatelj, Box 173; blagajnik: Louis Hočevar. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Petra št. 20 v Eveleth, Minn. — Predsednik: Peter Maurin; tajnik: Frank Lenich, 212 Grand Ave.; blagajnik: John Agnich. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Štefana št. 21, Chisholm, Minn. — Predsednik: Joseph Lani; tajnik: Anton Hren, 327 Birch W. St.; blagajnik: Louis Drobnich. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Jeronma št. 22 v Ironwood, Mich. — Predsednik. John Katelinich; tajnik: Mike Perkovič, 939 Er. St., Newport Location, Ironwood, Mich. Društvena seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

Društvo podporna zveza slovenskih članov št. 23 v Calumet, Mich. — Predsednik: Jakob Mušich; tajnik: John Fretz, 308 Franchtown, Calumet, Mich; blagajnik: Paul Schaltz, ml. — Društvena seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Petra in Pavla št. 24 v Virginia, Minn. — Predsednik; Math. Vukelich; tajnik: Mihael Stimac, Box 198; blagajnik: Karlo Bof. — Društvena seja vsako četrto nedeljo v mesecu.

Društvo sv. Isus i Marija št. 25, Gilbert, Minn. — Predsednik: Frank Borich; tajnik: Martin Pecharich, Box 621; blagajnik: Joseph Brula. — Društvena seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Rešitelj Francije

Francoski senatorji so pozdravili Clemenceau-ja kot rešitelja Francije. — Ministrski predsednik je s solzami v očeh izjavil na to, da gre ves kredit deželi sami in maršalu Fochu.

Pariz, Francija, 8. nov. — Ministrski predsednik Clemenceau se je v pretekli noči pokazal za trenutek v preddvorani senata po zasedanju slednjega, tekom katerega se ga je proslavlio "kot zaslužnega za domovino".

Prihod Clemenceau-ja v predvorano, kjer je stalo veliko senatorjev, je bil signal za novo ovacijo. Hitro se ga je obkolilo in vsakdo mu je skušal stisniti roko.

— Vi ste rešitelj Francije! — je zaklical nekdo.

— Ne, ne, — je odvrnil Clemenceau. — Dežela je, ki je storila sama vse.

— Na vaše prizadevanje, — so rekli senatorji.

— Ne, zagotavljam vam, — je rekel Clemenceau. — Storil sem le svojo dolžnost. Vsakdo izmed vas, ki ljubite Francijo, bi storil isto. Pridejo trenutki, ko se v človeku dvigne duh sam od sebe.

Tedaj je Clemenceau-ju odpovedal glas. Premaganemu od ginjenja so pričele teči solze po razoranem licu, ki je ostalo hladno in nepremično v tako številnih viharjih. Konečno pa je rekel:

— Gospodje, hvala vam. Nisem zaslužil toliko časti kot mi jo poklanjate. Rečem vam, da sem najbolj ponosen na to, da ste združili moje ime z onim maršala Focha, onega velikega vojaka, ki ni tudi v najbolj temnih urah nikdar dvomil o usodi svoje dežele. Napolnil je vsakega s pogumom in vsled tega mu dolgujemo neskončen dolg.

Popolnoma pomirjen je nadaljeval:

— Gospodje, prihajamo sedaj v težke čase. Težje je izvojevati mir kot pa vojno. Delati moramo tako, da bo zavzela Francija svoje mesto v svetu, katerega je vredna. Bolj kot kedaj se mora stri-

Sedan 1870-1918

Piše **Frank H. Simonds.**

Bližanje ameriških čet k Sedanu je nekaj več kot le oživljanje britkih spominov oseminštirideset let nazaj, ki so vsled zadnjih dogodkov vsi izginili. Mogoče bo nasprotno tičala v novem Sedanu bolj značilna in odločilna posameznost, desetkrat večja kot ona, ki je uničila umetno cesarstvo Napoleona III. ter naprtila Franciji skoro pol stoletja ponižanja.

Kot stoje stvari danes, se nahajajo Nemci prvič, odkar se je obrnila bojna sreča 18. julija, v položaju, ki je kritičen od Šelde pa do Metza.

Na zapadu so angleške čete prodrle skozi zadnjo stalno črto nemških obramb. Četrta njih črta sega od morja pa do Metza. Potem ko so prodrli to črto tam, kjer zadene na Šeldo, so pričeli Angleži napredovati ob njej proti Bavai in Maubeuge ter se bližajo svojemu prvemu bojnemu polju v vojni — Mons — nesrečnega spomina.

To angleško napredovanje se vrši dejanski po dolini Sambre proti Namurju. Obrnilo je že črto ob Šeldi, katero je treba izprazniti ter se približuje kanalskim in rečnim črtam, ki predstavljajo zadnjo naravno oviro za zavezniško napredovanje, dokler se ne dospe do črte Antwerpen-Namur.

To pomeni dejanski, da se je celo severno alj desno krilo Nemcev dislociralo, da "visi v zraku".

Na jugu, v središču velike fronte od Šelde do Metza, so pričeli Fracozi z ofenzivo ter potiskajo naprej z veliko naglico. Na tem mestu j epostalo nemško umikanje skoro beg, kar je pripisovati nevarnosti, ki prihaja z angleške strani.

Konečno, na iztoku, med Aisne in Meuse ter ob Meuse, so naše ameriške čete prodrle skozi drugo črto nemških obramb ter napredujejo ob Meuse na obeh bregovih ter so že zasedle Maubeuge-Mezierets-Metz stransko železnico, s čemur so završili popolno izolaiijo med sovražnim centrumom ter levim in desnim krilom.

Nikdo si ne bo upal sedaj prorokovati, da bo nemška armada neposredno doživela poraz kot so ga doživele Turčija, Bulgarska in Avstrija na bojnem polju, take vrste poraz, ki je napravil Sedan za vedno pomemben v vojaški zgodovini.

Vsa znamenja pa kažejo, da je tak poraz — mogoč.

Po štirih mesecih porazov morajo Nemci izvrševati sedaj dolgo in težko umikanje, pri katerem sta obe krili v nevarnosti ter je treba središče vedno vleči iz enega ali drugega težavnega položaja. — Vsak krajevni poraz bi imel sedaj za posledico splošen polom. Vsako izjalovljenje na tem ali onem krilu bi imelo za posledico velikansko zajetje nemških čet, s čemur bi bila oslabljena bojna moč Nemčije.

S tem položajem v mislih bosta nemška vlada in narod sprejela pogoje premirja kot jih diktirajo njima sovražni narodi.

V sličnem položaju se je nahajala Avstrija ter se morala udati po porazu na bojnem polju.

Obotavljanje v Nemčiji bo mogoče odstranilo zadnji slabi jez, ki stoji med zavezniki ter popolno vojaško zmago.

Kako so prosili Avstrijci za premirje

Način, kako so prosili Avstrijci pretekli teden za premirje, opisuje poročevalec lista "Times", ki se nahaja v italjanskem glavnem stanu.

— Na večer dne 29. oktobra — pravi poročevalec — je bilo videti prihajati nekega avstrijskega častnika iz sovražnih zakopov pri Seravalle nad Alav dolini Adiže. Postalo je naenkrat očividno, pri Seravalle nad Ala v dolini Adiže. Postalo je naenkrat očividno, nike, da se sestanejo z njim.

Častnik, ki je bil stotnik, je izjavil, da je prišel razpravljati glede pogojev premirja. Ko se ga je povedlo v sosedno poveljništvo ter izprašalo, se je izkazalo, da nima nikakih pooblastilnih listin, vsled česar se ga je poslalo nazaj s sporočilom, naj se pošije bolj reprezentativno in pooblaščeno misijo, če se hoče nadaljevati s stvarjo.

V sredo na večer se je zopet dvignilo na avstrijski strani belo zastavo. —

Na čelu majhne skupine, ki se je približala italjanskim zakopom, se je nahajal avstrijski general von Weber, zborni poveljnik. Skupina je obstajala iz osmih oseb ter vključevala nadaljnega generala ter armadne in mornariške častnike. V skupini so se nahajali tudi civilisti, ali diplomatični ali vladni zastopniki ter tajniki in strojepisci.

Sprejelo se jih je z vso dvorljivostjo in ko je general Weber formalno ugotovil cilj svoje misije ter dokazal, da je nosilec primernih poverilnih listin, se je njega in njegovo skupino odvedlo naslednji dan v avtomobilih v vilo Giusti, ki se nahaja tik poleg glavnega stana generala Diaza.

Ob 9. uri zjutraj se je pripeljal general Badoglio, načelnik generalnega štaba, v spremstvu kavalerije k vili in ob njegovem dohodu so vse navzoče čete salutirale ter so zapele trobente.

Stopivši v vilo je našel general Badoglio avstrijsko komisijo v sprejemnici, kjer je čakala nanj. General von Weber je bil v polni uniformi, z vsemi svojimi odlikovanji in križci. General Badoglio ga je pozdravil in potem, ko je sedel, je vprašal avstrijskega generala po namenu njegovega prihoda.

General von Weber je odgovoril, da je prišel vprašat za pogoje, na podlagi katerih bi se dovolilo premirje. General Badoglio je odgovoril, da mu bo v teku ene ure objavil splošne določbe takega premirja, vsebovane v pisanem sporočilu. Nato je zapustil sobo in pisano sporočilo se je takoj poslalo v vilo.

Medtem se je zmenjavalo brzojavke s Parizom in Versailles in tekom popoldneva se je sprejelo od Orlanda, italjanskega ministrskega predsednika, natančne posameznosti, pod katerimi bi se dovolilo premirje in te se je v pisani obliki izročlu generalu Weberju.

Tekom večera je eden izmed avstrijskih odposlancev odpotoval v avtomobilu v Seravalle s prepisom pogojev, da jih sporoči avstrijski vladi.

Avstrijski odposlanci so bili zelo potrti ter se niso pokazali izven vile in tudi niso šli na izprehod v velikih vrtovih, ki obdajajo vilo.

Zakaj hočemo Slovenci demokracijo? Ker smo bili od nekdaj demokratični, ker ne poznamo med seboj plemstva. — To je dokazano v članku "Poglavje o stari slovenski demokraciji", priobčenem v Slovensko-ameriškem Koledarju za leto 1919.

Zakaj moramo biti prosti? — Odgovor na to najdete v Slovensko-ameriškem Koledarju za leto 1919, v članku "JUGOSLOVANSKI PROBLEM".

Padel je na italijanskem bojišču zaveden rojak, Slovenec Franc Dacar. Bil je vobče spoštovan kot priden gospodar in skrben oče.

"Bela kuga" razsaja predvsem med delavskim narodom. Ali je more podedovati otrok po svoji materi? — Odgovor nato najdete v SLOVENSKO – AMERIŠKEM KOLEDARJU za leto 1919.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Izborno mazilo.

Ako vas tare revmatizem, protin in nevralgija, potrebujete kako dobro olje, a katerim se mažete zunaj. To zdravilo rabite morda že takoj; poskusite ga in se boste prepričali o njegovi izbornosti. Ni vam treba odlašati. Vzemite

Severa's Cothard Oil

(Severovo Cothardsko olje), katero ne potrebuje nikakega posebnega priporočila. To zdravilo se samo priporoča kot najboljši liniment za take bolezni. Izborno zdravilo, ako imate okorele mišice in sklepe, kake poškodbe, in vsakovrstne druge bolečine na telesu. Vzemite ga, kadarkoli je vam treba kakega mazilnega krepčila. Prodaja se v vseh lekarnah. **Cena 30 in 60c.**

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Najmlajši vojak

To je povest o najhrabrejšem dečku sedanje vojne.

Njegovo ime je Pavel Jogolevič. Njegov oče je bil generalni zdravnik v carjevi armadi in je bil tudi minister. Da bi stopil v armado, je Pavel pobegnil od doma, ko je bil star komaj 12 let in dva meseca.

Trikrat je bil poslan domov, toda četrtič se mu je posrečilo, da je bil sprejet v armado. V štirih mesecih je dobil prvo odlikovanje. Predno je šel na dopust iz aktivne službe, je dobil še pet drugih odlikovanj, je bil večkrat ranjen, tudi nevarno, je bil ujet in slednjič omamljen od strupenih plinov.

Zdaj se nahaja v Združenih državah ter upa, da bo prišel zopet v armado ter-bo imenovan za majorja, kar mu je bilo obljubljeno, ko doseže potrebno starost.

Svojo pripovest pripoveduje z otročjo priprostostjo; visok je samo pet čevljev in tri palce ter ima deško zunanjost. Svoje prvo odlikovanje je dobil, ker je rešil avtomobil z zdravniki, ki so se peljali na fronto, pa so jih Nemci obkolili. Tedaj je bil kaprol in je s svojimi tovariši tako dobro operiral, da so morali Nemci pobegniti; pri tej priliki je bil tudi ranjen od šrapnela.

Ne dolgo potem so se Rusi umaknili. S 50. možmi se je mladi kaprol vstavil v mali vasi, ki je bila hudo obstreljevana, in dasi je malo četo napadlo 2.400 Nemcev, se je držal toliko časa, da se je mogel njegov polk varno umak niti.

Ko je bila bitka končana, — je pravil priprosto, — sta od 50 ostala samo dva vojaka in bili smo zelo, zelo utrujeni, toda tudi Nemcev ni ostalo mnogo več. Ko nismo mogli več zdržati, smo se skrili v neki kleti, kjer smo ostali 35 ur; bile so dolge, dolge ure, ker nismo imeli hrane.

Ko so bili stisnjeni v temi, so slišali nad seboj korake; ponoči se je Pavel prikradel v gorenjo sobo in je vzel spečemu nemškemu častniku vojni zemljevid. Za ta čin je dobil križec sv. Jurija četrtega razreda, ko je zopet pribežal med svoj polk. Tekom teh dogodkov je bil tudi večkrat ranjen.

Ko je pozneje zopet prvič prišel v ogenj, je bil vjet; odpeljan je bil 60 milj za nemško bojno črto.

— Kot ujetnik, — je pripovedoval dalje, — so poskušali dobiti od mene informacije; toda po vedati jim nisem hotel ničesar, dasiravno so me mučili. S stradanjem in mučenjem so mislili, da me bodo prisilili, da jim bom mnogo povedal.

— Nekega dne mi je straža v namenu, da me muči, dala močnega tobaka. Nikdar nisem kadil, toda bil sem tako lačen, da sem ga jedel. Nato bi bil skoro umrl; bilo mi je slabo in vrat mi je otekal. Požirati nisem mogel ničesar, niti vode. To so bili zelo hudi dnevi, kajti jesti in piti nisem mogel, zato je bilo vseeno, ali sem imel kaj jesti ali ne.

V tej ječi sem bil nekaj dni, ko se mi je slednjič posrečilo pobegniti in priti 25 milj do ruske črte. Hodil sem peš in bilo je zelo nevarno, ker nisem imel orožja. Hrano sem moral krasti, kajti nisem se upal prositi za njo. Človek pa lahko tudi dolgo časa živi ob surovi hrani. Poln upanja sem bil, ko sem se nahajal 25 milj od naše črte, toda kmalu sem se prepričal, da sem se prezgodaj veselil, kajti pribežal sem sredi treh Nemcev, enega poročnika, enega narednika in enega prostaka. Tičali so v neki hiši in so me videli. —

Ni trajalo dolgo, ko so me zopet vjeli in postal sem divji. Takoj sem se odločil, da ne smem nikdar več priti nazaj v ječo in sem iskal priložnosti, da bi ubežal. To so tudi opazili in nekega dne je poročnik hotel za vedno preprečiti, da bi mogel pobegniti.

Pograbil je svoj samokres in dvakrat ustrelil na-me; noga mi je bila zlomljena. Tako je bil gotov, da ne bom mogel uiti.

Zelo me je bolelo; dobil pa sem nekaj desk, iz obleke sem si napravil obvezo in sem uravnal nogo. Napravil nisem povsem dobro in bal sem se, da noga ne bo nikdar več imela prave oblike. Več dni nisem mogel hoditi in Nemci se za neme niso brigali. Ves ta čas pa je moja noga postajala vedno boljša in celo boljša kot so oni mislili in čakal sem na priložnost.

Slednjič je prišla.

Nekega dne sem se splazil v častnikovo sobo; bila je prazna. Vsi so šli h kosilu; samokres je bil na mizi. Opazili niso, da sem na to pazil. Samo na to sem čakal. Na svojo nogo sem čisto pozabil. Mogel sem streljati z obema rokama in ko so se vrnili, sem jih imel v svoji oblasti.

Časa nisem smel izgubljati; odvesti sem moral vse tri do naše črte kar najhitrejše mogoče. Prisilil sem jih, da so šli pred menoj. Bila je dolga pot. Toda nisem se hotel ustaviti in nisem jim dovolil odmora. Neprestano sem moral imeti na nje namerjene samokrese. —

25 milj — bila je dolga pot. Ako ne bi šepal, to za-me ne bi bilo nič; toda zdelo se mi je, da je 50 milj. Ves sem bil iz sebe od veselja, ko smo dospeli do prvih naših straž in sem mogel predati ujetnike.

Polkovnik je bil ljubezniv z menoj in vojaki niso mogli dovolj storiti za mene. Polkovnik je hotel, da grem v bolnišnico, toda jaz nisem hotel iti, ne zaradi tega, ker sem tako pogumen, temveč zaradi tega, ker sem se bal, da me bo moja mati zopet vzela domov.

Tako sem ostal pri polku in v kratkem je noga ozdravela in sem mogel hoditi. Za ta čin sem prejel križec sv. Jurija. —

Pozneje je hotel polkovnik Pavla držati izven nevarnosti, toda deček ni trpel, da bi postopali ž njim "kot z otrokom". Nekega dne je šel z majhnim oddelkom na patrulo v nek gozd. Prišel je do samotne koče, kjer je slutil Nemce. S samokresom v roki se je priplazil blizu.

— Vnel se je boj, — pripoveduje dalje. — Bilo jih je 12: — dva častnika in deset vojakov. O, bil sem vesel, da se mogel streljati naravnost in naglo. Vstrelil sem dva častnika in pet vojakov, predno me je zadela krogla, ki mi je razbila ramo. Toda streljati sem še vedno mogel in nasproti sem jih imel samo pet.

Niso hoteli biti vstreljeni in ko sem jim zapovedal, da naj odložе orožje, so se takoj pokorili povelju in postali so moji ujetniki. Toda stražiti sem jih moral tri ure, predno je prišla pomoč in sem jh izročil našim. Niti za trenutek nisem od njih obrnil pogleda, dasi me je rana zelo bolela.

Za ta čin sem dobil spominsko kolajno, katero zelo cenim. —

Ko je ozdravil za rano, je prepotoval svojo domovino in igral na gosli. Svoje študije je dokončal na petrograjskem konservatorju. Nabral je petdeset tisoč dolarjev za ruski Rdeči križ in car mu je podelil zvezdo z dijamanti.

Svoje gosli je rabil še za drug namen.

V civilni obleki in nose svoje gosli, se je pogosto splazil v nemško črto in se izdajal za potujočega nemškega dečka.

Govori gladko nemško, rusko, francosko, angleško in kitajsko. Pri neki priliki je opazil, da je bila gotova nemška težka artilerija, o kateri so poročali ruski letalci, kup lesa. Rusi so z vso silo navalili na mesto in so zasedli pet vasi ter zajeli 1,500 ujetnikov.

Pri tej priliki je bil mali kaprol omamljen s trupenimi plini in se je slednjič povrnil k svoji materi z iskušnjami, s katerimi se ne morejo ponašati niti odrasli ljudje.

Slovenske novice

Southview, Pa.

Za influence je umrl tukajšnji naš rojak Louis Konastčo. Preminul je v bolnišnici v Pittsburghu, Pa. Bil je član treh podpornih društev slovenskih organizacij: SNPJ, SSPZ i SDPZ. — F. S.

Ely, Minn.

Namenil sem se pisati nekaj o strašni bolezni, ki se je razširila po Ely. Ne bom navajal posameznih imen, povem le toliko, da umrje však dan po 7 do 9 Slovencev in Fincev. Imamo tri zvonove, pa nobeden nič ne zvoni; ne vem, kaj je temu vzrok. Ako je človek katoličan, bi vseeno moral biti pokopan po katol. obredu. — M. P.

Joliet, Ill.

25. okt. je bil pokopan Joseph Strniše, star eno leto.

26. okt. so pokopali Johna Mlakarja starega 22 let, samskega.

28. okt. je bila pokopana gospa Katarina Čelesnik, soproga bivšega policmana Čelesnika, ki je umrla 25. okt. v Kankakee Hospitalu za umobolne. Stara je bila 48 let in zapušča dva sina.

Doma se zdravijo: Terezija Kodrič, Frank Gasperšič in Frank Piškur.

V bolnišnici sv. Jožefa so: Jos. Štih, ki ni še nič boljši; Geo. Klepec je boljši; Aloysius Slak, farmerjev sin, je še slab; Edward Slak, brat prejšnjega, bo kmalu dober; Mike Nabodnik je boljši; Leo Flander je malo boljši; Fr. Štefančič je precej hudo bolan.

30. okt. je bil pokopan mali Ohlin, star 4½ leta.

Doma se še zdravijo: Joe Slak, Martin Kramarič in John Horvat.

Gilbert, Minn.

Kakor so odšli iz drugih naselbin mladeniči k vojakom, tako se je tudi pri nas zgodilo. Lansko leto je odšel iz naše naselbine mladenič John Mustar, star 22 let, a dne 14. okt. t. l. je dobila žalujoča mati kot vdova brzojavko iz Virginije, da je njen sin tam v Gospodu zaspal, previden s sv. zakramenti za umirajoče, ki se je nahajal tam pri vojakih. Dne 19. okt. so pripeljali mrtvo truplo sem v rojstni kraj. Silno hud in greneč je bil ta udarec za sorodnike, najbolj pa za žalujočo mater, ki ji ni bilo dovoljeno, da bi vsaj še enkrat videla svojega ljubega sina na tem svetu. Tudi vojaška oblast ni dovolila truplo pokojnega mladeniča s slovesnostjo spremiti v hladni grob. (Pač radi španske influence.) Edino so šli za njim na pokopališče mati, bratje in sestre. Pokojni mladenič-vojak je bil član društva sv. Alojzija KSKJ. in sv. Jožefa JSKJ.

Calumet, Mich.

Krščena sta bila: Rudolf, sin Johna in Frančiške Ueman iz Calumeta, in Agnes Katarina, hči Johna in Ane Turk iz North Tamaracka.

Dne 31. okt. dopoldne je umrl Peter Bahor, County Rd., Raymbaultown. Imel je influenco, ki se je prevrgla v pljučnico, kateri niti čvrsti 23letni mladenič ni bil kos. Zapušča mater-vdovo, ki je tudi bolna na isti bolezni, dva brata: Rudolfa, ki je na Francoskem, in Jožefa doma ter tri sestre.

Starosta Slovencev na Calumetu Jakob Rabič je zadnji teden oktobra obiskal svoje stare znance. Kljub svojim 84tim letom se je potrudil, da je napravil svoje letno jesensko romanje iz zavoda za stare in onemogle na Houghtonu, da obišče svoje stare znance na Calumetu, predno zapade sneg.

Rudolf in Anton Gazvoda iz Yellow Jacketa sta 29. okt. odpotovala v Minneola na Long Islandu, N. Y., kjer bosta vstopila v mehanični oddelek zračne vojne službe. Družina g. Josipa Gazvoda ima sedaj štiri sinove v Stric Samovi vojni službi. Joe se nahaja v New Jersey, John pa nekje na Francoskem.

Mike Gazvoda iz Laurihma, ki je bil poleti odšel v Detroit, poroča, da je vstopil v vojaški vojnopripravljalni oddelek (S. A. T. C.) v Ann Arbor, Mich.

Mr. in Mrs. John Vertin iz 8. ceste sta dobila poročilo od svojega sina Rudolfa, ki študira v Notre Dame vseučilišču v Indiani, da se je tudi njega prijela španska influenca, da pa je že iz nevarnosti ter na potu popolnega okrevanja.

Zdravstveni položaj tukaj postaja vedno slabši mesto boljšincsila za časa ropanja.

SLOV. DELAVSKA PODPORNA ZVEZA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908 — Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn'

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: IVAN PROSTOR, 1098 Norwood R'd., Cleveland, Ohio.
Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.
Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.
I. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.
2. Pom. tajnik: ANDREJ VIDRICH, 20 Main Street, Conemaugh, Pa.
Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pom. blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:
Predsednik nadzor. odbora: JOSIP PETERNEL, Box 95, Willock, Pa.
I. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1 Grab St., Numrey Hill, N. S. Pittsburgh, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:
Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral, Kans.
I. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. F. D. 3, Box 146, Fort Smith, Ark.
2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:
Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO:
"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York City.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki so uljudno prošeni, pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštnih, Expresnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslavljajo: Blaž Novak, Title Trust & Quarantee Co. in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Vsak dan se poroča o novih slučajih influence. Med našim narodom je bilo dosedaj samo par slučajev, ki pa niso nevarni in zato je upanje, da bodo vsi bolniki srečno prestali krizo. Daj Bog!

Milwaukee, Wis.

V zakonski jarem je stopil rojak Frie Zaje.

Dne 24. oktobra je umrl v državni bolnišnici za umobolne v Mardota, Wis., rojak Mihael Zalokar v starosti 38 let. Pokojnik je bil rojen v Kostanjevici, Dolenjsko. V Milwaukee zapušča žalujočo ženo, v Chicagu pa enega brata. Bolehal je že nad tri leta. Pogreb se je vršil 28. okt.

V petek dne 25. oktobra je umrl petimpolletni sinček rojaku Jožefu Planinšek na Virginia St. na posledicah influence. Pogreb se je vršil 28. okt. popoldne na Calvary pokopališče, kjer bo počival ob strani svoje ranjke matere.

Sheboygan, Wis.

Tukaj je umrl na pljučnici rojak Anton Fabes, rodom iz Trnovega na Notranjskem. Tukaj zapušča brata Jožefa in eno sestro, v starem kraju pa očeta, tri brate in tri sestre. Pokojnik je bil star šele 37 let. Bil je član društva št. 63 SSPZ. Naj v miru počiva!

Umrla je v najlepši dobi svoje starosti dne 25. oktobra vdova Antonija Rajk. Vzrok smrti je bila roparka influenca. Pokojnica je bila šele štiri mesece članica društva Amerikanska Slovenka št. 10 JPZ. Sloga. Pogreb se je vršil 27. oktobra. V zadnji pozdrav so ji članice položile lepi venec na krsto in priredile temu času dostojen pogreb. Pokojnica zapušča tri nedorastle otročiče ter očeta in mater tu v Sheboyganu. Lahka ji bodi ameriška zemlja!

Trommald, Minn.

Dne 25. oktobra je odšel k vojakom Alojzij Nevak. Družina Novakova je poznana na Aurori, Minn.

Rodbina Lavrič in Frank Lipar iz Sartella, Minn., so se naselili tu ter si postavili svoj šotor.

Ely, Minn.

Dne 19. oktobra se je vršil tukaj pogreb Mat. Prebliča, ki je umrl na posledicah španske influence v kempi Fort Shnelling.

Hibbing, Minn.

D. M. Vujanović, član srbske vojne misije, je dobil te dni za jugoslovansko legijo 7 novih prostovoljcev, in sicer: I. Stopanović, N. Vokić, B. Diklić, Rade Banić, Petar Kotić, M. Cvetličanin in M. Rajačić.

John Majetić in Daniel Skotić sta bila priznana krivim, da sta izvršila pet ropov v Mount Iron in Kerr Location. Skupaj sta naropala $1000. Najbolj predrzen rop sta izvršila v Kerr Location, kjer sta vdrla 16. oktobra v neko hišo rudarjev ter sta z revolverjem prisilila rudarje, da so jima izročili $800. Nato sta zbežala na avtomobilu. Toda spoznali so ju pozneje po rokavicah, katere sta

Virginia, Minn.

Frank Mohnik je bil obsojen na 60 dni v okrajno ječo, ker je pretepel Louis Zupančiča. Prepeljan je bil v Duluth.

Nek mlinič iz Buhl je bil obsojen na 30 dni v okrajno ječo ter $50 denarne globe in stroške, ker je prodajal alkoholno pijačo brez dovoljenja.

Mihael Glezo je bil zasačen, da je prevažal opojno pijačo v indijansko ozemlje. V to svrho je napravil na svojem avtomobilu dva dna in med temi je peljal vsakokrat 250 pajntov žganja. Dolgo ga niso mogli zasačiti, na kaki način da vtihotaplja žganje.

Chicago, Ill.

Umrli so: Jožef Urbas, podomače Vičič, ki se je obesil. — Fr. Slejko, rodom iz Gojač na Primorskem. — Ciril Mislej, star 35 let, samec. — John Režek, star 32 let, rodom iz Sv. Duha pri Stari Loki. — Zapušča ženo in 4 otročice. — Martin Horvat, star 42 let, ogrski Slovenec. — Ana Simon, stara 27 let, mati dveh otrok, ogrska Slovenka. — Jernej Zupan, samec, star 30 let.

McCurtain, Okla.

Tukaj je umrl na španski influenci rojak Jožef Henikman.

Elmhurst, Ill.

Tukaj je umrl na influenci Ant. Koš, doma iz Šempasa, Primorsko.

Franklin, Kansas.

Na posledicah legarja je bolehal že dalje časa Karol Laznik, vsled česar se mu je omračil um ter se je ustrelil v glavo. Star je bil 28 let, rodom iz Delah pri Hrastniku na Sp. Štajerskem.

Cenik Knjig

katere ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

POUČNE KNJIGE:	
Ahnov nemško-angl. tolmač vezan	—.50
Domači zdravnik mali	—.25
Hitri računar (nemško-angl.) vezan	—.50
Poljedeljstvo	—.50
Sadjereja v pogovorih	—.25
Slov. angl. in angl. slov. slovar	$1.50
Veliki slov. ang. tolmač	$2.50
ZABAVNE IN RAZNE DRUGE KNJIGE:	
Hipnotizem	—.85
Dve šaloigri: "Čarlijeva ženitev" in "Trije ženini"	—.25
Postrežba bolnikom	—.50
Trtna uš in trtorej	—.50
Vojna na Balkanu 13 zvez.	$1.50
RAZGLEDNICE	
Newyorške, božične, velikonočne in novoletne komad po	—.08
ducat	—.25
ZEMLJEVIDI:	
Avstro-Italijanska vojna mapa	—.25
Avstro-ogrski, veliki vezan	—.50
Celi svet mali	—.10
Celi svet veliki	—.25
Evrope vezan	—.50
Vojna stenska mapa	$3.00
Vojni atlas	—.25
Vojni atlas nov	—.50
Zemljevidi: Ala., Ariz., Colo., Cal. itd. po	—.25
Združenih držav mali	—.10
Združenih držav veliki	—.25
Združenih držav stenska mapa, na drugi strani pa celi svet	$3.00

Zadnji rodbine Montberthier

Spisal Jean Rameau. — Za "Glas Naroda" priredil J. T.

6 (Nadaljevanje.)

— Otrok? — je ponovil najemnik in zmajal z glavo. — Ne, otrok ni imel. — Samo nečaka ima.

— Ali se namerava gospod zopet poročiti? — je vpraševal grof. Oh, kako se je stresla Nina pri tem vprašanju.

— Da bi se zopet poročil? — je ponovil pri tem vprašanju. — Morda bi se poročil, toda o tem nisem še ničesar slišal.

Kako je bila Nina vesela tega odgovora. Kmeta, ki ji je tako nekaj lepega povedal, bi bila najrajše objela. — Zadovoljila se je pa s tem, da je prijela očeta za roko in jo pritisnila na svoje srce.

— Moje upanje je zelo veliko — je pripovedovala očetu, ko sta se vračala proti domu. — Jutri zjutraj se bom lepo oblekla, tako lepo, da bom ugajala gospodu Saverne. — Ali veš, kako bova napravila?

— Kako? — Kako? — je vprašal grof zadovoljno.

— Najprej se mu bova zahvalila za postrežbo, katere sem bila deležna v njegovi hiši. Zatem bova prenesla govor na kip, katerega je tako drago plačal. — Ti, oče, boš začel govoriti o starinah, katere si dobil v tej okolici. Na ta način se bosta precej zbližala. Povedala mu bova, da je v naših kamnolomih precej školjk in ga bova povabila, da naju bo prišel obiskat, ako se bo zgodilo, da naju bo večkrat obiskal. Na ta način bo dobil najlepšo priliko spoznati naš gozd in naš grad. In če bo lepo vreme ter če bodo ptice posebno lepo prepevale, se bo gotovo omehčal. Oh, če bi me ljubil, oče! Da, ljubil me bo, on me mora ljubiti. Jaz vem, prav dobro vem, da me. Nebo nama bo milostljivo.

Zatem je objela očeta s svojima nežnima lepima rokama.

Po večerji se je hitro odpravila v svojo sobo. Rožnati mrak je dihal med gozdom, in v daljavi se je tvorila megla nad reko.

Nina je začela moliti iz globine svoje nedolžne duše. In ko je padla noč na zemljo, je še vedno molila.

Naenkrat je opazila na nebu utrinek.

— Moja želja je, da bi se gospod Saverne poročil z menoj! — je vzkliknila in takoj zatem veselo zaploskala z rokama.

Vera je bila namreč po onih krajih, da se človeku vresniči želja, če je izpregovori prej, predno se utrinek ugasne.

— Posrečilo se mi je! — Poročil se bo z menoj! — je vzkliknila še enkrat.

Še enkrat je zaploskala z rokama ter vrgla proti onemu mestu neba, kjer se je bil vtrgal utrinek, poljub.

Zatem je legla k počitku.

Ko se je naslednjega jutra prebudila, ji je še vedno igral kot ust smehljaj nedolžnega otroka.

Peto poglavje.

Ko se je vrnila naslednjega dne ob sedmih zjutraj od maše, je stala dolgo, dolgo časa pred ogledalom. Trikrat jo je morala Ana splesti in dvakrat preobleči.

Obraz na sliki v mali vili si je dobro zapomnila. Vedela je, da je imela pokojna Savernova žena velike kodre na čelu. Hišni je rekla, da ji mora napraviti velike kodre, ki se ji pa niso hoteli zlepa posrečiti.

Gospa, katero je videla na fotografiji, je nosila tudi velike uhane. Nina je poiskala take uhane v zapuščini svoje matere ter jih obesila na ušesa. Zatem se je parfumirala z nekim posebnim parfumom in je slednjič oblekla svojo najlepšo obleko.

— O, moja obleka, kaj ne, ti mi boš pomagala k zmagi — je šepetala sama pri sebi.

— Duša matere — je molila šepetaje in poljubovala njeno sliko. — pomagaj svojemu otroku.

Pokrila se je z velikim klobukom iz nojevega perja ter se odpravila po stopnicah.

Grof je bil že oblečen in voznik je že stal poleg kočije.

Nina se je smehljala. Njene oči niso mogle ničesar razločiti v žarki solnčni svetlobi. Prsi so se ji visoko dvigale.

— Moj gozd — je šepetala, ko so se peljali pod drevjem, — le okiti se. — Pokaži vso svojo krasoto. Velika je moja naloga. Rafiniranega Parižana moram dobiti na svojo stran.

In zdelo se ji je kot da bi šepetalo staro drevje: — Gospodična Nina, ne skrbite, mi ga bomo že spravili v svojo sredo.

In nekatero drevje, ki je že odprlo popje je nestrpno sklanjalo glavo kot da bi vabilo pomlad, da bi že vsaj enkrat prišla v vsej svoji krasoti.

Nina je upala in njen obraz je veselja žarel. Bila je tako ljubka in razpoložena, da je bila res lepa. — Da, nebo je bilo njen najboljši zaveznik. Nebo ji bo pomagalo prisiliti gospoda Saverne, da ji bo ponudil roko v zvezo. To je bilo že vnaprej določeno, kajti angelji so morali slišati njeno vročo molitev, tudi solnce jo je slišalo, ker jo je tako ljubko poljubljalo s svojimi žarki.

— Da, da, kaj ne, moj Bog. — jep omislila Nina in sklepala roke.

Med vožnjo jo je njen oče poljubil rekoč:

— O, Nineta — je jecal — še nikdar nisi bila tako lepa. Prepričana bodi, da se gospod Saverne ne bo mogel vstavljati tvojemu blesku.

Medtem je pa dospel voz na vrh klanca ter se spustil v dolino kjer je bilo videti prve hiše Saint Amanda.

Nini je srce tako utripalo, da ji je hotelo počiti, toda smehljala se je vseeno v svojem srečnem razburjenju. Prepričana je bila, da je angelji ne morejo pustiti na cedilu.

Slednjič se je vstavil voz in služabnik je odprl vrata. Nina je bila zelo bleda, ko se je oprla na roko svojega očeta. Nič ni videla. nič ni slišala — zdelo se ji je, da gleda skozi meglo.

— Da, da, kaj ne, moj Bog. — je pomislila Nina in sklepala roke

Čudno šumenje je je udarilo na uho. — Kaj so govorili? — Nekdo je rekel prišlecem, da se nahaja kontor gospoda ravnatelja v zadnjem delu vrta na levi.

Grof se je zahvalil uslužbencu, ki mu je dal to pojasnilo.

— Da, to je bil očetov glas. — Nina je slišala čisto natančno.

Pred očmi se ji je zjasnilo. Nehote je stopala z grofom preko vrta. Videla je, kako je nek služabnik vzel vizitko njenega očeta ter zaprl vrata za seboj.

Kmalo se je pa zopet pojavil rekoč:

— Če hočeta, gospod grof in milostljiva gospodična, lahko vstopita — je rekel služabnik.

O te vsakdanje besede, kako so odmevale v Nininem srcu. Sedaj je napočil usodepolni trenutek. Tresoča se po vsem telesu je stopala ob strani svojega očeta. Ko je stopila skozi vrata, ji je buknil v obraz val vročega zraka. Z očetom sta se nahajala v veliki sobi, ki je bila obita s temnimi tapetami.

Pri mizi je sedel fin dvajset ali petindvajsetletni gospod ter držal v roki grofovo karto.

— Vi hočete govoriti z gospodom Saverne? — je vprašal mladenič prijazno.

— Da, gospod — je odvrnil Ninin oče.

— Glede osebnih zadev?

— Seveda.

— Če je tako, vas pa prosim, da pridete koncem meseca zopet sem. — Gospod Saverne se namreč še ni vrnil.

Ko je Nina slišala te besede, je prebledela, in stene so začele plesati krog nje.

— Mislil sem, da je dospel včeraj gospod Saverne — je zajecal grof.

— Da, mislil je, toda v zadnjem trenutku je dobil brzojavko, kar ga je prisililo, da je odpotoval v department Oise,kjer imamo dva mlina. — Najbrže se ne bo vrnil pred dvanajstimi dnevi.

Zaprtih oči se je Nina oklenila svojega očeta, da bi ne padla. Zdelo se je, kot da bi mladenič to opazil.

— Sedite, gospodična, — je rekel in ji ponudil stol.

Pri tem so pogledale njegove oči lepo mlado deklico, vso bledo in trepetajočo — deklico, ki je s svojim prihodom napolnila ta žalosten prostor s svetlobo.

— Hvala vam, gospod — je odvrnil grof in se odpravil proti vratom. — Koncem meseca pa ne moreva priti. — Sicer pa ni bil naš obisk posebno velikega pomena. Gospodu Savernu bi se rad samo zahvaliti za gostoljubnost, ki jo je uživala moja hči v njegovi hiši.

— O, gospodična je bila torej ona, ki je....

— Da, — je odvrnil grof Montberthier, ne da bi pustil mlademu možu dokončati stavka — zdelo se mi je, da je moja hči popolnoma zdrava, zdaj pa vidim, da sem se nekoliko prenaglil. — Pozdravljeni, gospod!

(Dalje prihodnjič.)

Pisma iz ujetništva

Valeggio, 27. avgusta 1918.

Blagorodni g. Sakser!

Obrnil sem se do Vas ter Vas prosim, da mi storite eno uslugo. Jaz, z imenom Frane Goljat, vojni ujetnik v Italiji, iščem svojega brata z imenom Mijo Goljat, kateri se je pred več časom nahajal v St. Lnuisu, Mo., in sedaj ne vem, kje se nahaja. Moj naslov iz starega kraja: Frane Goljat, selo Vučenica, pošta Ločevica pri Splicu, Dalmacija. Prosim Vas vljudno, da bi to v Vašem listu "Glas Naroda" sporočali, za kar Vam hočem biti hvaležen. Cenjene brate Slovence, kateri poznajo mojega brata, pa prosim, da ga opozorijo na ta dopis in da ga prosim, da se mi oglasi. Moj naslov:

Frnz Boljat, Soldato,
Prigioniero di Guerra,
30. Comp. L. P.,
Valeggio sul Mincio,
Italia. Prov. Verona.

Rabotka, 30. jan. 1918.

Slavna tvrdka gospoda Franka Sakser: — Iskreno se Vas zahvaljujem za brezplačno pošiljanje Vašega lista "Glas Naroda". Pozdravljam vse v Vašem uradu ter rojake in rojakinje po širni Ameriki.

Vaš rojak

Frane Palčar,
Selo Rabotka,
Nižnogorodskaja gubernija.
Via the Pacific. Russia.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

P. U., Chicago, Ill. — Kaj bo z Goriško in Trstom, se sami v strahu vprašujemo. Italija, v snojem pohlepu po zemlji, bo poskušala obdržati zasedeno ozemlje, kar pa dvomimo, da bi se ji posrečilo, kajti diplomati dobro vedo, da bo prišlo do nove vojne, ako zdaj pravično ne rešijo jugoslovanskega vprašanja. Meja med Italijo in Slovenijo se bo določila na mirovni konferenci. Naši voditelji v domovini in tukaj so že na delu, da rešijo slovensko zemljo iz laških krempljev. Upajmo, da se jim posreči, kajti pravica e na naši strani.

J. K., Cheat Haven, Pa. — Pod imenom Unele Sam (Stric Sam) se vedno misli vlada Združenih držav. Vlado pa tvorijo predsednik in njegovi tajniki (ministri).

F. S., Toledo, Ohio. — Italjan je zasedel precejšen del slovenske zemlje: celo Goriško, Vipavsko dolino, Idrijo, Planino, Logatec, Postojno do Snežnika; potem pa se obrne meja proti Reki. Da so zdaj Italjani tudi v Št. Petru na Krasu, je samo ob sebi razumljivo. Gotovo pa še ni, da bi ti kraji tudi po vojni pripadali k Italiji. O tem se bo odločilo pri mirovni konferenci in upajmo, da bodo naši zastopniki z zahtevo prodrli, da ostane naša zemlja samo naša.

Iščem svojega svaka JOSIPA MALOVIČ, s katerim sem pre 2 in pol leta bil v Sunnyside, Utah. Prosim, kateri ve za njegov naslov, da mi naznani, za kar se že vnaprej zahvaljujem, toda jako bi me veselilo, ako bi se sam oglasil. — Joseph Dolec, 1226 Bohmen Ave., Pueblo, Colo. (9-12—11)

Kje je moj brat JOHN STEFANČIČ? Doma je iz Jablance pri Ilirski Bistrici na Notranjskem. Prosim, da se mi oglasi, ako pa sam ne bere teh vrstic, prosim cenjene rojaki, da mi kateri naznani njegov naslov, za kar bom zelo hvaležen. — Frank Stefančič, P. O. Ore Hill, Pa. (9-11—11)

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

V imenu spodaj podpisane vdove gospe Marije Rehar naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš prijatelj

IVAN REHAR

podlegel operaciji, kateri se je moral podvreči v Harper's bolnišnici radi bolezni v glavi. Zapušča vdovo in dva nedorastla otroka brez vsakega sredstva.

Ranjki se je trudil, da pristopi h kaki organizaciji, a žalibog, ker je bil vedno bolehen, ni bil potrjen od zdravnika za vstop h kakemu društvu. Zategadel smo se obrnili na rojake, kateri so radi, kakor vsikdar preje, priskočili na pomoč in tako smo nabrali, da so se stroški vsaj nekoliko pokrili.

Tem potom se srčno zahvaljujem vsem darovalcem za pomoč, kakor tudi nabiralcem. Zahvaljujem se tudi gg. pogrebcem in vsem onim, ki so mi bili v pomoč in tolažbo. Naj vam bo stotero povrnjeno.

Cenjeni čitatelji "Glasa Naroda", tukaj je zopet en dokaz, kako nujno potrebne so organizacije, kako brez skrbi je človek, ako je v društvu; to ve le tisti, kateri je skusil. To vem tudi jaz, ko sem bil bolan šest mesecev, a nahajal sem se v dvek društvih, katerim bom vedno hvaležen za točno podporo in ostal jima bom zvesti član do greba. Torej, rojaki pristopajte v društva, kateri še niste v nobenem! Posebno pa priporočam družinskim očetom in materam, da se zavarujejo v slučaju nezgod, ker nahajajo se ljudje, katere zelo skrbi, ali imate kaj za jesti ter sploh, ali bo še trgovec dajal itd. Res žalostno, a resnično, takih in enakih rodoljubov (na jeziku) se posebno dosti nahaja v našem mestu, kateri zelo radi pometajo pred drugim pragom, a svoje, ki so polni gnoja, ne vidijo.

Anton Tischler in **Joško Oven,**
nabiralca.
Maria Rehar, vdova.
Charly in **Frank Rehar,**
sinova.
Detroit, Mich., 1. nov. 1918.

Iščem svojega brata FRANKA GLOBOČNIK, svaka MIHAELA in KARLA MOLJ ter JANEZA in FLORIJANA OSEL. Vsi so doma iz vasi Voglje fara Šent Jur pri Kranju. Mihael in Karol Molj sta bila ujeta začetkom vojne v Srbiji, Mihael je bil tudi ranjen. Drugi so bili ujeti bržčas na Ruskem ali pa mogoče tudi v Italiji. Povedati jim imam to in ono ter bi rad dopisoval ž njimi. — Aleš Globočnik, 426 E. 160. St., Cleveland, Ohio, U. S. America. (7-9—11)

IŠČEMO

4 zanesljive osebe za državo Pennsylvanijo; mora položiti jamčevino ter tudi biti pripraven potovati po državi. Delo je stalno; plača $25.00 na teden in potni stroški. Le take osebe naj se glasijo, katere res mislijo prevzeti delo. Pišite na: Mr. J. J. Bahorich, 129 Bakewell Bldg., Pittsburgh, Pa. (7-13—11)

NAZNANILO.

Rojakom po državi Pennsylvania naznanjamo, da jih bo obiskal

Mr. JANKO PLEŠKO

ter pobiral naročnino, zato ga rojakom toplo priporočimo. Po prvem oktobru ne bo nihče prejemal lista, ako ni naročnino vnaprej plačal. To zahteva od nas nov zakon. Upravništvo Glasa Naroda

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da sta nam za vedno zaskali preljubljeni hčeri, oziroma sestri

ROSE in FRANCES

za boleznijo influenco in pljučnico. Prva je umrla dne 25. okt. v starosti 1 leta in 18 dni, druga pa je umrla 31. okt., stara 3 leta in 5 mesecev.

Prav lepo se zahvaljujemo M. Klariču, F. Bregarju, družini Dergane, botri ter sosedom, ki so nas tolažili v teh bridkih urah. Posebno še lepa hvala gospodu Rev. J. Mertelju, ki so nam prišli v hišo blagoslovit obe pokojni.

Vama, dragi hčeri, bodi lahka ameriška zemljica, počivajta v miru!

Žalojoči ostali:
Anton in **Mary Pečjak,** stariši
Josephine in **Mary,** sestri.
Pittsburgh, Pa., 4. nov. 1918.

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam bratom in sestram, kakor tudi znancem in prijateljem, da mi je moja žena

ROZI KOOS

umrla 28. oktobra 1918 po kratki in mučni bolezni v starosti 30 let. Tukaj zapušča mene žalujočega soproga in pet nedorastlih otrok, in sicer: Frank star 10 let, Louis 8, Feliks 6, Feny 4 leta in Ivan 2 leti. V Forest City, Pa., zapušča staro mater ter veliko znancev in prijateljic.

Presrčna hvala vsem sosedom in znancem, posebno pa Frančiški Zaje, ker ste mi pomagali ter me tolažili v času bolezni in smrti moje soproge. Najsrčnejša hvala mojemu bratu iz Clevelanda, Ohio, ki me je prišel tolažit v času pogreba. Torej še enkrat iskrena hvala vsem skupaj.

Tebi, nepozabljena soproga in mati, naj bo lahka ameriška zemljica, počivaj v miru!

Žalujoči ostali:
Frank Koos, soprog in otroci.
Manifold, Pa., 3. nov. 1918.

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nam je preminul naš nad vse ljubljeni sinček, oz. bratec

STANISLAV SUPANČIČ

dne 1. novembra ob 8. uri zvečer v starosti 2½ let. Ranjki je bil bolan 7 dni na tej grozni bolezni španski influenci, kakor smo bili tudi vsi bolni, koliko nas je v družini, ali nam vsem je prizanesla za enkrat ta kuga, da ni nobenega pobrala, razen ljubega sina, ki se je preselil v boljše življenje nad zvezdami, kjer ima že dva bratca, sedaj so 3 pri Bogu.

Tem potom se srčno zahvaljujem vsem onim, ki so nam pomagali v bolezni in ob smrti ljubega sina. Prav lepo se zahvalim v imenu cele družine botru in stricu ranjkega Stanislava Franku Nagode, ki je nam toliko dobrega storil. Nadalje se srčno zahvaljujem Franku Kogovšek in njegovi soprogi, ki sta toliko pomagala nam vsem. Hvala vam še enkrat, dobri ljudje, vas ne bomo nikdar pozabili.

Ti pa, ljubi, nepozabljeni Stanislav, prosi Boga za vse dobrotnike in za nas ter veselo poj s svojimi angelci nad zvezdami. Veliko si se mučil, predno si izdihnil svojo mlado dušico, sedaj si pa rešen vsega trljenja. Lahka ti bodi svobodna zemljica, v miru počivaj!

Žalujoči ostali:
Louis in **Anna Supančič,** stariši.
John in **Rudolph,** brata.
Anna in **Pauline,** sestri.
Export, Pa., 5. novembra 1918.
(8-11—11)

NAZNANILO.

Rojakom v državah Kans. in So. Ill. naznanjamo, da jih bo obiskal naš zastopnik

Mr. OTTO PEZDIR,

ki je pooblaščen pobirati naročnino za "Glas Naroda" in izdajati pravoveljavna potrdila. Rojakom ga toplo priporočamo.

Upravništvo.

Kdo je zakrivil vojno, ki divja že peto leto? — To vam pove princ Lichnowski, kojega spomini so objavljeni v Slovensko-ameriškem Koledarju za leto 1919. Naročite ga hitro!

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Naznanjam žalostno vest, da je umrl dne 3. novembra t. l. v Nassau bolnišnici v Roaring Spring, Pa.,

JOHN BELL,

Pokopali smo ga na katoliškem pokopališču v Newry, Pa., dne 5. novembra. Naj v miru počiva!

Ranjki je bil doma od Cerknice na Notranjskem, star 31 let. Bil je zavarovan pri društvu Cleveland št. 22 v Clevelandu, Ohio. To društvo spada k Zapadni Slovanski Zvezi s sedežem v Denverju, Colo.

Za pojasnilo glede ranjkega Johna Bell naj se društveni kakor in Zvezini uradniki obrnejo na:

Frank Stefančič,
Ore Hill, Pa.

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je moja ljuba soproga

JOŽEFA

preminula v Nassau bolnišnici v Roaring Spring, Pa., previdena s sv. zakramenti za umirajoče, dne 30. oktobra. Bolna je bila samo 6 dni na influenci. Izročili smo jo materi zemlji dne 2. novembra na katoliškem pokopališču v Newry, Pa.

Ranjka je bila doma iz Velikega Brda pri Ilirski Bistrici, Notranjsko. Stara je bila 30 let. V starem kraju zapušča stariše, enega brata in štiri sestre, tukaj zapušča mene žalujočega soproga in 4 otroke ter enega brata.

Dne 5. novembra mi je umrl za isto boleznijo ljubi sinček

IVAN,

star 2 leti in pol. Pokopali smo ga dne 6. novembra istotam.

Tem potom se zahvaljujem rojakom, kateri so mi pomagali v času bolezni in smrti ter ju spremili k večnemu počitku.

Ranjkima pa bodi lahka svobodna ameriška zemljica, v miru naj počivata!

Žalujoči ostali:
Jožef Korošec, soprog.
Jožef in **Franc,** sinova.
Marija in **Jožefa,** hčeri.
John Ujčič, brat ranjke.
Ore Hill, Pa., 6. novembra 1918.

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Naznanja se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostna vest, da je

FRANK BENEDIČIČ

umrl po kratki in hudi bolezni v starosti 27 let. Pokopali smo ga 22. oktobra v Rock Spring, Wyo.

Pokojni je spadal k društvu sv. Alojzija št. 18 JSKJ. Bil je tihega, mirnega in poštenega značaja. Doma je bil iz Martin Vrha na Kranjskem. V stari domovini zapušča mater in sestro, tukaj pa enega strica.

Tem potom se zahvaljujem vsem, kateri so ga spremili k zadnjemu počitku.

Žalujoči stric
Valentin Benedičič in družina.
Rock Springs, Wyo., dne 4. novembra 1918.

Naročite hitro SLOVENSKO-MERIŠKI KOLEDAR, ki je ravnokar izšel! Poln je informativnega in zabavnega čtiva!

Rad bi izvedel za naslov svojih dveh prijateljev FRANKA PROSEN in ANDREJA ŽEFRIM. Doma sta iz Trpčen pri Ilirski Bistrici na Notranjskem. Prosim cenjene rojake, če kateri ve za njun naslov, naj mi ga naznani, ali naj se pa sama javita svojemu prijatelju: Frank Štefančič, 201 Cor. Butler and 57. Sts., Pittsburgh, Pa. (8-11—11)

Kje je moj prijatelj FRANK IVANČIČ? Doma je iz Naklega pri Divači na Primorskem. Pred 4. meseci je odšel v West Virginijo, kje se pa sedaj nahaja, mi ni znano. Prosim cenjene rojake, ako ve kdo za njegov naslov, naj mi blagovoli naznaniti, ali pa naj se sam zglasi. — Louis Mohorčič, 1404 E. 43. St., Cleveland, Ohio. (7-9—11)

Kje je ANTON VIDRIH in družina? Doma je iz Trnja pri Št. Petru na Krasu. Pred 4. leti so bili v Martin, Pa., kje se sedaj nahajajo, mi ni znano. Prosim cenjene rojake, ako jim je znan njih naslov, da mi blagovolijo naznaniti, ali pa naj se sami njihovemu nečaku: Anton Špehar, 1394 E. 47. St., Cleveland, Ohio. (7-9—11)

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR.

Naročnikom in prijateljem naznanjamo, da bo tekom par dni izšel Slovenski Koledar. Cena mu bo 40 centov s poštnino vred. Zaradi pomanjkanja raznih tiskarskih potrebščin, posebno pa zaradi papirja, ga bomo tiskali le omejeno število. Kdor ga hoče imeti, naj ga naroči takoj. Koledar bo predvsem velikega informativnega pomena in bo razen natančnega opisa vojnega položaja vseboval tudi veliko lepih povesti, črtic, gospodarskih in zdravniških razprav. Da ne bo manjkalo šale, slik in drugih drobnosti, je samoposebi umevno.

Čitatelje bo gotovo zanimal članek o stari slovenski demokraciji in temeljito razjašnjenje našega jugoslovanskega vprašanja.

Uredništvo je v prvi vrsti skrbelo za to, da je letošnji Koledar splošen in namenjen delavskemu razredu. Z ozirom na sedanjo veliko draginjo je cena majhna. Za štirideset centov bo vsak dobil nekaj, kar je petkrat več vredno.

Naročila sprejema:
Slovenic Publishing Co.
82 Cortlandt St., New York City.

Dr. Koler
SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa

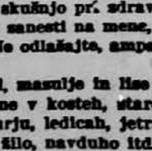

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specijalist v Pittsburghu, ki ima 23-letno prakso v zdravljenju vseh moških bolezni.

Nastrupljenje krvi zdravi s-gonovitim 606, ki ga je izumel dr. prof. Erlich. Če imate mozolje ali mehurčke po telesu, v grlu, izpadanje las, oteklino v kostih, pridite in izlečili vam bom kri. Ne čakajte, kar ta bolezen se nalezе.

Vse moške bolezni zdravim po zanesljivi metodi. Kakor hitro opazite, da vam pronehuje zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam ga bom zopet povrnil.

Hydrocele ali vodnik kile ozdravim v 48 urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročijo bolečine v križu in prsih in vsaka tudi pri uriniranju vode, ozdravim s gotovostjo.

Revmatizem, trganje, bolečine, oteklina, srbečica, škrofle in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi ozdravim v kratkem času in ni potrebno izlačiti.

Uradne ure: vsakdan od 9. ure zjutraj do 8. zvečer; v petkih od 9. zjutraj do 9. popoldne; ob nedeljah od 10. zjutraj do 2. popoldne.

S pošto po domu. — Pišite po slovensko.

— Ne pozabite ime in številko zdravim samo moške osebe.

Dr. LORENZ
ZDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK ŠPECIJALIST MOŠKIH BOLEZNI

644 Penn avenue Pittsburgh, Pa.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sem že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri zdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesti na mene, moja skrb pa je, da vas poopolnoma ozdravim. Ne odlašajte, zapak pridite čimprej.

Jaz ozdravim nastrupljeno kri, mazulje in lise po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, oslabelost, bolezni v mehurju, ledicah, jetrah in želodcu, rmenico, revmatizem, katar, zlato žilo, navduho itd.

Uradne ure so: V ponedeljkih, sredah in petkih od 9. ure zjutraj do 5. popoldan. V torkih, četrtkih in sobotah od 9. ure zjutraj do 8. ure zvečer, ob nedeljah pa do 2. ure popoldne. — Po pošti ne zdravim. Pridite osebno. Ne pozabite ime in naslov:

Dr. LORENZ, 644 Penn ave., Pittsburgh, Pa.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmača, da vas razumejo. Jaz znam hrvatsko že iz starega kraja, zato vas lažje zdravim, ker vas razumem.